

שאלות ותשובות הרמ"א עו עז

דמי לשבת דלא ניתן לרחות. מיכו יש לרחות בהחום' לא קאמרי אלא דלא מני למשפט מהחם אבל לפי המסקנה אפשר דאף בשבת שרי והכי מוכח מסוף דברי החום' דכתבו וז"ל ובה אמרינו גבי יוקא' דאשחפך חמומים להחם אבן אימיס בצירובין (דף ס"ו ע"ב) עד דא ליבא אלא איסורא דרבנן ובמקום מילא דמיא גופיה דמיא שבת לא גזרו עכ"ל. והשתא לפי זה מאחר דשרי לברכות צמילס בגמלאה ס"ה דכתבי דברי נמי. ואע"ג דמפרשי החום שם בענין אחר מ"מ לענין דינא משמע דמיא לכו האי תירוצא ואפשר דה"ס לענין חולה נמי שרי ג' גונגרות צ"ב עוקלין וכו' דנקט ג' בחד עוקן לרבותא דמיא קאמר דה"ל דאפי' בבי ה"ג אסור וכו' דקאמר דקא פשיטא קאריס ולכן איתו מביא שמים היינו דוקא אליבא דר' ישמעאל דחייש לרובי מלאכה אבל לחמומים בכל ענין שרי. ודוק בצוגיא זו והסם יתעלה ברחמי ויאר שנינו בצורחו. והרבה שנים אחר שכתבתי זה מלאחי בסוף ספר הסרומס ימן מקלף שמים כחוב צדריא בסוף ס' שבת דשרי והביא ראיס מהא דא"ר פפא אלא עבדי פלגא דמטוס וכו' ומסדר תמיד כמו שכתבתי :

עו ומה

לשמעון ועל עלייה סיס גג כדרך שבמיים שכתבך והח"כ ראונו מבר ביהו ללו וזאל לו וטובע את שמעון שיתקן סגג כי אומר שהגג הוא נסבד וע"י זה מלאפן בשמים על ביהו ושמעון טוען כי אין עליו לתקנו מאחר שאינו דר עכשו בעליים ואין כשמים מתיקן לו והשיבא לדור בעלייתו יתקנו. וראה דעל שמעון לתקן עלייתו ותיקון סגג הוא בכלל תיקון העלייה כדתקן ריש פ' ביהו ובעלייה (דף ק"ו ע"ב) ופחתה בעלייה וכו' עד ר' יוסף אומר החתון וקאן התקרה ובעלייה המעוצה ופירש"י דבשכר ומשכיר ק"י משום דבאחון שחלקו אין על החתון לבנות התקרה וכן נראה מדברי החום' ופירש"י שם דברייהם ח"ל פירש"י דבשכר ומשכיר מיירי והסיא דביח סבד פירש"י בשותפים משום דמשנס דביח ועלייה פשיטא לא מני מיירי בשותפים דפשיטא דבשותפים אין בעל ביהו חייב לתקן התקרה לדירת בעל העלייה כי הוא סוף לרין לה כיון שהגג של מעלה קיים הדרגה יותר סוף חפן צפוחותא מבתקונס כדי שלא ידור בכל העלייה על גביו אבל גבי ביה סבד התחון לרין לתקרה שלא יתקלקל ביה סבד שלו ואי צני להלוקי בעל העלייה את סגג כדי שיתערך בעל ביהו לתקן את התקרה מחיין בידיה סגג משועבד לבעל ביהו אף כשיש שם תקרה כי הדבר ידוע אף ירדו גשמים על התקרה יעברו לבית ואדעתה דכתי אלתו שחוקא שיתקן בעל העלייה את סגג שלא יציק מי בשמים לתחון אבל החתון אינו מחוייב כלל לתקן סגג לעליון עכ"ל. הרי לך בסדיא שבעל עלייה מחוייב לתקן את סגג שלא יציק מי בשמים לתחון, והא דכתב ואי צני להלוקי בעל העלייה את סגג וכו' לאו דוקא אלא ה"ס אי ליבא כאן סגג מחוייב בעל העלייה לבנותו דאדעתה דכתי קנס העלייה לתקן סגג דאי לאו הכי מצ"ל לרש"י גאוקמי מחייתין דביח ועלייה בשכר ומשכיר לוקמים בשותפים ששין שם סגג דלא לרין החתון למעוצה ולכן לרין להטמיל התקרה אלא ש"מ דבעל העלייה חייב לתקן סגג על כל פנים ולכן אין החתון לרין למעוצה ולכן סולרך להטמיל בשכר ומשכיר, וכן משמע בחשונה בר שעת סוף כ"י תקי"ז לרין בעל העלייה לתקן סגג כמנהג המדינה. וז"ל מדברי הרמב"ם פ"ב מהלכות שכנים מי שתיסה לו עלייה למעלה מביטו של חצירו ונפל חותל מכחלי ביהו אן בעל העלייה חסן לו כלום צניוחותו וכופס דחיה בעל ביהו לבנותו כשמים, אבל אין בעל ביהו טופס לבעל העלייה לבנות חתל עלייה שפ"ל עכ"ל. וכן כתב סטור ק"ס כ"י קס"ד צח"ס ח"ל ביהו ובעלייה שסוף של שמים כל סקלול שיריע צנחלים מן התקרה ולמטה חייב בעל

ביח לתקנו ואלס אינו רוצה לתקנו בעל העלייה טופסו ותקן הסקור ולמעלה יתקנו בעל העלייה אם ירצה עכ"ל. משמע דוקא אם ירצה אבל אין טופסו על כך. וז"ל סיני דוקא סכחלים משום טעמא דכתב סמ"מ צדברי הרמב"ם ח"ל ולמה יכריחמו והלא ביהו שיה יוסר בשאין עמיס על גביו עכ"ל. וז"ל דוקא צנחלים שייך האי טעמא דאין מעיל לתחון אבל ציין סגג שמוטיל לתחון ולהלוי מזרס וממטר פשיטא דמחוייב העליון לתקנו צדברי רח"ש. וראה דלא אין בעל העלייה רוצה לבנות יכול לכופו לכך שיבנס אע"פ שאינו דר עכשו בעלייה דומיא דהא דאמרינו פרק ביהו ובעלייה (דף קי"ד) ביהו העלייה שפלו אמר בעל העלייה לבנות ביהו וכו' רוצה לבנות ראיס רוצה לבנות ראי בעל העלייה בונס את ביהו כחובו על שיקן לו יצוחו וכו'. וכתב סמ"מ פ"ד מהלכות שכנים דמתמי' מיירי בשאין בעל העלייה רוצה לכוף את בן ביהו או שברח למדינת סיס אבל אם ירצה ויכל לכפוטו וכתב שכן דעת הרש"מי וסרמב"ם וסרמב"ן, וסרמב"א חולק וס"ל דלא יוכל לכפוטו אלא בונס ודר ביהו עד שיקן לו יצוחו, אף קמן דליכ דזיכל לכפוטו שיבנס ביהו כ"ה בן ביהו לרין בן העלייה לתקן מה שגילו לתקן ואע"ג דרשב"א חולק וס"ל דאין טופין לא שצקיין כל הכי רבוחא ליתך אחרי דברי הרשב"א כ"ש שדעת בעל סטור כן שכתב צדברי הרמב"ם שסוכיח מן סמ"מ שדעתו לכוף א"כ נס דעת סטור כן ולכן אין לוח מדברייהם לכוף בעל העלייה לתקן גגו ודרשתא דסי קאמו מתחילס. וז"ל דא"כ אמאי לא אשכעתיין כן תנא ג"כ שאם בעל העלייה אין רוצה לתקן בעל ביהו בונס משמע בעלייתו עד שיקן לו יצוחו וכו' סררס דכו' כ"ש ותנא רבוחא קמ"ל דומטר לדור ביהו אע"פ שסנסה במה שגלוס וסדר ביהו א"ש"ס שרי לאשקי מדברי ר' יהודה דחולק סמ"מ אף זה דר בחזר חצירו שלא מדעתו וליך לבעלות לו שבר אלא בעל העלייה בונס את ביהו ואת העלייה ומקרה העלייה יושב ביהו עד שיקן לו יצוחו עכ"ל, ות"ק מחיר לנצב ביהו אף בלא עלייה ולכן לא יכול לאשמוצין אישכא דאי אפשר לבנות העלייה בלא ביהו ונראה דלא פליגי ר' יוסרס אלא דת"ק אלא דאפשר לכופו ובכתי אפי' דכתב סמ"מ אב"ל לכוף צדברי סטור דטופין ולכן פשיטא דנחוק כאן בעל העלייה לתקן גגו ואם אי אפשר לכופו בונס בעל ביהו סגג ודר בעלייה אפילו צדברי ר' יוסרס דברי כאן זה לא נכנס וזה אינו חסר דברי ויכל להשתמש בביחו וכ"ש לצדדי ספוקיס דמסקו כח"ק דר' יוסרס. אף עדין קא"ש דלוי צדדון דידן דמאחר דאפשר דבעל העלייה קנס מלאוין ועלייה לא קארו אדעתה דכתי שיתקנו יוסר ממה שסיס בראשונה קודם שקארו. ונראה דלקרק מחסא דכתב יענקוי יוסף סוף פרק לא יתפור ח"ל הלווקה ביה וצו פחות חלון להלירו של מוכר שיש לו להסוס החלון משום סיוק ראיס דלוי סבורי דליס ואת"פ שנטעס החלון ברשות אע"ג דקי"ל דשכר בעין יוס מוכר שראי סכא דמקיין לא מוצן ליה אבל לוקח כל הכי דוקא דמתמי' שסמכן סמוכד לכוכל אין לכווקה חייב להסוקי שסוף לא סמכן אלא נחשב מויק אבל הלווקה חלון על שעה מויק ברלויחו ר"מ כשיש סיוק צנחון צנעת סמכר אבל אם סמכר על ביה שיש בו חלון על מוכרס שלו אע"פ ששעריב לבנות כיון שפחתה זה החלון ברשות ולא נתייב לסקוקי מתחילס אף כשיפינס זה את הסוכרס אין לו להסמו כן כתב סר"ד יוסר עכ"ל. וכן כתב צ"י בשם תשובת הרשב"א (ס' ק"ד צח"ס) ור' יוסרס כתב נתיב (ל"א ח"ו דאפילו גבי חלון אמרינו מוכר בעין יוס מוכר ומבשעתא נראה דחיה אם כשקנס שמעון סיס סגג שבור אין לרין לתקנו אע"ג דמייק לביחו של ראוין סמוכר מ"מ לא גרע ממקיין שסמך ומכרן דאין סקונס חייב להסוקיין דמוכר בעין יוס מוכר ולא דמי לחלון כלל דהתם צנעת סמכר לא סיס סיוק כ"א אלא אה"כ

שאלות ותשובות הרמ"א עז עה עט

הוא ולמוד הוא לר"ך גם יאמרו עליו שאלא דבר שאי
 מחוקן מתחם ידיו ושידי המהמנידים רמס . לכן עשה בלתי
 להשיב על הדברים הראשונים שדנין נכתבו ואילו לא נכתבו
 ראויים הם ליכתב ואילו לא ראיתי לא האמנתי ששום אדם
 יפקפק בזה . ואעתיק לך כמה דברי החכמים שכתבו לנצל הפסד
 ופעמים ואח"כ נכתב עמדם בבלהס . וז"ל השאלה והתשובה .
 נשאלתי ראונו ושמונ בררו לבי ב' פשרנים וקבלו עליהם
 בק"ם לקיים כל דבר שיפסרו בימים אודות החלוקה שנימסם
 עבור יתומה אחת שסיחה קרובה לראונו מזד אביה שהוא
 אחי אביה ז"ל וקרובם לשמונ מזד אמה שהוא אחי אמה
 ז"ל ובכן פסרו ביניהם איהו חלוקים וסעלו הדברים על
 ספר ולנסוף נכתבו ואם תמות היתומה קודם שתחשב לאיש
 אחי ראונו ושמונ ה"ל יחלקו וכשי עזובה שום בנות סן
 כסף הן שום כסף מלבד הקרקעות, ולראונו ה"ל יש לו עוד
 אח ובני אח הראויים לירש עמו והנה היתומה הלכה
 לעולמה עבור הוא פויה ובכן באין הירשין וגם ראונו
 בעלמו ורויין לנצל הפסדה הולואויה משמעות מה שבידו
 באחרים שלא היה כח ביד הפשרנים לנצל הירושה לראוייהא
 מן הראוי לירש ולהורשה לאחר , ושמונ השיב לראונו הכס
 הפשרנים סעינו ענין להלק ולפזח מעלי על האלחך כל
 חולק על הפשרה ה"ל לנצל אוחס בפרט הקרובים מזד
 אביה . עכ"ל השאלה :

תשובה הסג כי הריא בפ"ק דמניעא (דף ע"ו) מה
 שאירש מאבא עבור לך דלא מפיקין מנייה
 בדחפים ליה כמו שהעלו המפרשים מהא דאמר רב נחמן
 ותודיעא דלי שמיט ואכיל לא מפיקין מנייה ודון דין
 בדחפים ליה שמעון , הנה מ"מ לעד" דהפגרים לא עשו
 כלום ואין כח בידם להסנות על מה שכתוב בחורס ולא
 עדיפי הפשרנים מהיתומה בעלמס שאלו חכה היתומה
 לשמעון שירש נכסיה סן כולה הן מקלה לא עשה כלום
 אם לא שכתבס לו לשון מחכס בין בחחילה בין באמצע בין
 בכוף כדלויא בפ' יש נוחלין (דף ק"ל) בפלוגתא דחכמים
 וז' יוחנן בין בדוקא דכולס מורו דאין לשון ירושה מועיל
 אלא לראוי לירש , וכן ראונו בעלמו אמר לשמעון
 שאירש מהיתומה חירש עמי החתי וקיבל עליו בק"ם בודאי
 לא זכס כלום בלשון ירושה ועיין במדרכי בהשוכה מהר"ם
 בחחילה פרק מי שמח . ולכן יחלוקו הכתוב בפשרה לעד"ד
 שהוא ג"כ לשון ירושה כמו החאים שחלקו או אחרים שבלו
 להלוק שפירש החאים שבלו לירש או שירשו ובפרט בנדון
 דין שכתבו וז"ל ח"ו דאש יתוס בני אדם בעונו ז"ל
 אז ניג דא האבן מיר אזו גיתמכט דז דאש חלק בית של
 היתום ה"ל זאל ראונו ירשן פון יתום ה"ל וכו') עד (אז)
 דאז איבריג זאלן זיא גלייך מיט אננדר פיליגן דיא ב'
 הלדים ה"ל וכו') הא קמן שכוונתו לירושס כמו שחלק
 ראונו הוא משום ירושה ה"ה חלק שמעון וק"ל . ומאחר
 שהפשרנים לא עשו כלום ודברים בטלים הן מעיקרה בלתי
 שום מילתא א"כ מה שביד שמעון בחורה פקדון הוא אללו
 ולא זכס חלק מעולם ויולא בדיינים ואף ראונו יכול לנכות
 ממנו את חלקו הפשרנים שכתבו להעביר חלה אן רוח
 חכמים נוחס מסס וליחס בכלל בני אדם החתונים כמו
 שכתוב בעור ח"מ סי' רפ"ב אם לא שכוונתה היתה לשם
 שמים להפעות את שמעון בלשון ירושה ה"ל כדי להביא
 לידי פשרה מחמת שהוגד לי ע"פ שבכח ובחלומת ביקש
 שמעון להחזיק כל נכסי היתומה על לא דבר ומכא הפשרה
 הולאו מידו מה שהולאו . והאמר לי אף מהר"ר הושע
 ומכר"ל מן יודעים מזה . ושלס על דיימי ישראל וסומעיהם
 וסכס יתעלס יעלימי משגיאות וירלמי מפורסו ופללות :

בשעת הראיה וזה לא מבר לו אבל מקץ דהוי בשעת
 מכירה כמו בנדון דידן אם הוה כגג עבור מחחילה ואח"כ
 בא החק ממילא אין סקונה לר"ך להרחיק חקין דומיא
 דחקין ששמי לנולח כל שכן לדברי ר' יוחס דס"ל בחלון
 אין לר"ך להרחיק וכו"ש בנדון דידן . אמנם אם לא היה כגג
 עבור בשעת מכירה ונכסר אח"כ נראה דעל בעל העלייה לחקט
 דמפתח חקין גנו ולי וארעא דהכי קאלו מירי דהוה אם
 דחלס לתקן אח"כ חלונות ואם אינו ידוע סמולא מחבירו
 עליו הראש . זה הכרחס לי משה אישראלש בקראקא :

עז ואשמע אחרי קול רעש . כעץ לבנון אשר ירעש . ואמר דבר דברי וואס . כאילו היה בגד

אשר חלבו עש . בענין המעשה אשר נעשה בזמן ארוך בדבר
 הפשרה בק"ק קעלין בין אחד נקרא שמו אשר בר יעקב ובין
 כמה משה בר מנחם על דבר יתומה שסיחה קרובה לנשיסם
 לא' בה אחיו ולאחד בה אחותו והיו חלוקים ביניהם בעיני
 דכסי היתומים עד שנטעלו ויהס ראשי הקהל ועשו פשר
 ביניהם על כל החלוקים והנה בחוכה שכמר אשר יפרס
 היתומה הללו וכו' וכתבו לבסוף ואם תמות היתומה קודם
 שתחשב לאיש אחי כמה אשר וכמר משה ה"ל יחלקו וכסי
 עזובה שום בנות סן בכסף סן בשום כסף סן וכו' וקיימו
 וקבלו עליהם ס' הלדים בק"ם ובשאר חוקי טערוח כדרך
 חקון חכמים שכל אחד מהלדים ה"ל מחוייב להלק ולפזח
 את חבירו בפילוי גנור ומחלט מכל הערעורים והקטעות
 שיעלו ויבואו על אחד מהם מזד קרוביו דהיינו כמה אשר
 מחוייב לפזח ולסלק את כמה משס ה"ל אם יערערו עליו
 קרובי אשר ה"ל מחמת היתומה ה"ל ומחמת הפשרה ה"ל
 וכמר משה ה"ל מחוייב להלק ולפזח את כמה אשר ה"ל
 מכל קטעות וערעורים שיגיעו ויבואו עליו מקרובי משה
 ה"ל מחמת היתומה ה"ל ומחמת הפשרה הנעשים ביניהם
 ה"ל, וכל זה קבלו עליהם הלדים ה"ל בק"ם . ואח"כ לבס
 משה ה"ל רוח אחרת ובקש לפטור את עלמו מן הפשרה
 והפילו ה"ל ולה ידענו אז מה היה לו ובא כנס ק"ק קראקא
 כמה אשר או לשומו לפי ב' או א' שנים והכילה לנו כשער
 פשר כנעשה ביניהם ובקש ממנו בכאן שחזיק ידיו ולכתוב
 לדייני מדינת פיהס שיכופו את כמה משס שיקיים את אשר
 נדר ואשר קיבל עליו וכן פועו אז כהשר ראינו נרה לחינו
 בני פיהס שהיו עומדים בכל יום ויום לברות על נפסס
 בענין בגירוש אשר חס ה"ל לחוס ח"ו ולכן היה נראה לנו
 אז לפזח הטוב והישר עס כמה אשר ה"ל וכתבו אז אל
 דיימי מדינת פיהס שיחזיקו ידיו לכוף לכמר משה ה"ל
 שיקיים ק"ם שלו ויפסה כמה אשר כהשר קיבל עליו לפני
 ראשי הקהלה שלו גם לפני האלוף מהר"ר יעקב מקרומנו"י
 קיבל עליו פשרה ה"ל בענין חילוק נכסי היתומה אם תפטר,
 והנה כמה משס סלך בדרך אחרת וסלה את עלמו בחחיים
 שאין לר"ך לקבל הפשרה כי אמר שאין כח בפשרנים לנצל
 ירושה דלוריייהא מן הראוי לירש ולהורשה לאחר והביא
 ספקים ממקלח חכמים ועל דבר זה שדקן עמו מאחר שאין
 אדם יכול למטר לרבותו כמו שאעתיק לענין החכמים להמן
 ובה רלס לפטור עלמו מן סדין . ובוף ענגלגל הדבר ובא
 לפני דיימי ק"ק פראג כל אחד מן הלדים הביא שפרו
 בידו, כמה אשר הביא כחב שלנו שכתבו שכמר משה מחוייב
 לקיים הפשרה וכמר משה הביא ספק מהחכמים אחרים
 שפסרו מן הפשרה , מנעס ה"ל, וזהו תמוה בעיני דיימי
 ק"ק פראג שדבריו יהיו סותרים וס אם זה בדבר מוטבל
 ראשון וע"י זה בלו ב' השטרות לידי דברינו הראשונים עס
 מה שכתבו אחרים . ואמת שהדבר היה נכח ממני עד
 שראיתי היתומי וקמחי מרעיד ואמרתי אסורה נח וארלס
 את מהראש בגדול כזה מדוע כחכתו כן בראשונה ואף כי
 דיימי ק"ק פראג כבר פסרו הדברים בין הסגרים מ"מ פורס

עז ג הלום אחרי ראיו פסק סלכס שפסק סה"כ
 שלט יין בהשוכה שאלס ה"ל ועל זה לעסמו
 בלב

שאלות ותשובות הרמ"א ע"פ

בלב דבשי במחשבתו שפסדי הווא חין בו עמט בנפשיה
 מספיקים גליס דין לדין בשם חיל קרי כי רב הוא מטעם
 שכתב גם טא שדברג שלה בא לידו ולא זכה עדין לא
 ויעיל ל ק"ס ופטרע בלשן ירושה שהוא נגד דת הוראתו
 סקדופס, ועל זה חין לדין בהוספות ראות על דבשי
 ואילו לאששי גברא בעלמא לא בניו גם בלא"ס כדי טא
 לילך על משנתו על צוריו להסמוך על דבשי. אך לדבשי
 קריו פיתא דברג תמוס בעמי המוני עמט כמרגלא בפועל
 דלאששי צוואם לידי פשי מילין אין אומר ואין דברים רק
 עקבל קרין ומו ליטא ואין היתמין על לבם בראיה ארין מל
 ויעיל לו לאו ודבר זל מחשבתו בפשיעות. ואם וביד סברות
 דפס ככל פיתא זל מחשבתו ק"ס מה שהו ונשכע בעיות
 גמור וכן ולא יזיל דברו ובפרע בשמי סלדין שחוקין
 ופן מה ואין שום אחד מהן יכול לחזר בו ע"ד סברת
 וקבלת. וכמו ח"ט"פ שכל אלו הבעיות חין זמן לא שורש
 ולא ענה ולא מקום למעטי מ"מ לרוב פשיעותו בעיני כל
 בלנו כל הרעום לדעת ולהודיע והסודע ולהוליא מלבם
 פליכ של דוקוס סלא צבורא דיוס"כ (ימא כ"ג) סולרך
 ג"כ כ"ג למעבר מילתא להוליא מלבן של דוקוס ח"ט"ג
 דבאו בנפשיה גמור בראש בראשון. שום ק"ס לא ויעיל ולא
 יחול ענ דבר שלא בא לידו ולא זכה בס עדין כמבאר
 בפסקי האב"ד י"א חבל לא צדדנים פריטים כמו אם חייב
 אם כלמו ופס"ג סודעים וירודי דת ודין ובפרע דבד
 שהו קרית דת חותמו ח"ו לא יזכר ולא יפקד. ועל
 ענות הכל פיהס בסברות טעותא שאפילו בנפשות חל ובפרע
 בשחוקס, זה אינו דהא לזיני מהחם מהכ"ק ז"ל אשר עימו
 אלו שחין ספק בפומי מי ששחן ולא מיחס דבד שאפשר
 לו לופד טעס דזין עמידו דריליכ בסם למיטעי זיה וז"ס
 אם נכ: סרובט טעס בו וז"כ בפשיעותו דנדון דין איכא
 למימר כזי מרוב הרגילות וסחפעותא צמזמי עמו וצדליה
 פקיקא שם הפסערים עולמם טעו צזס דהא קא מספיד
 פלייכו דני חורס כוו ואלוי על זה מאלא סחכס ע"ש מי
 כהחכס יודע פער דבר. גם לפי הרמ"א י"ל צודלי שחוקס
 רחוק זמן מה כדי להוליא סחפעותא דברים סעולמים ממנו.
 ס"ד דבדשו בפומי דבני פפשי סחכס דכייטו אחיה חילוקי
 פכסי סיסומס לשאינו ראו לו בעלמא ופצולת לא שריחא
 ולא קיימא רק מי שחשולקו גבוס קא זכי בססוא שזס טא
 ולה הבר וזכס ידיעותו נאמר ד' פלום. סכס לא חזירי
 כה הכחמיס להחזירי וכל אשא את שנותם על פשו כי
 לדעייה סחפעותא להם לא יחיס להם לבדוד ועל כן הפסוק
 צדדריכס להשיב להם מס סחכס הרעום בראשום גסם כי
 קריא צבא מליצא פ"ק מה שאירש מאלא דלא מסקין
 עיניה כדפסיס וכו' איני אומר לא זו חדרך ולא זה המקום
 לבא על זו מכה ענות פיהס אלא מבוס דייכל למכור
 ולהחטום על ז דרך שאבאר חס כי כתב ר' ירושם בס'
 מבריס נחיצ י"א אל חטעס בין מחייב עולמו צמזב למקס
 כי המחייב עולמו יוכל לטעבר עולמו ח"ט"פ שאילו צדדוהו חבל
 מתקס פמוכ לא וזמן לזס אינו יכול לסקנות דבר שאינו
 צדדוהו כ"ל, וכן כתבו סחכס כדריא ריס ח"ט"פ (דף כ"ד)
 דיוכל לטעבר גופו לדשלב"ל ולסחייב עמי דבד שחין לו
 ולכשיכס לו נכסיס חל שטודו פליכס ממשס ואין זס קרין
 דברים וכו' וכן כתב רמ"א וכן כתבו סחכס' סרין מי שמה
 (דף קריו), ולכן ג"כ דנדון דין ודאי יוכל כמו משס
 לשטעבר עולמו לפחות אה כתר אחר מכל עירעריס כי אין
 זה כשר דבשלב"ל רק מטעבר עולמו דבשלב"ל דמכיס כמו
 שכתבנו וכן כתב סוה"ס צמזבס וסא צמדכי פ"ק
 דמיעינא לפנן שמתון סקקבל עליו שצנו ימא כה רחובין כו'
 וחו פצום מידו דסוס חכל שידוקי דעלמא סכ' סלדיס
 מקבלים עולמס ססוזס פלא זס אה זו דכל אחד מחייב
 לקיים כל"ס מה סקילן ולא כזי סוס מבוס קרין דברים ולא

מבוס מקיס דבר שלב"ע סולא וסחפעותא חד על גופו
 וסחכס קרקפתא דבגרא עומד וסחוקל על זו אינו אלא
 טועס כמו שכתב ר' ירושם ס"ל. ומו דנדון דין סקין
 חל עליכס מיעס אחר וזס דכחו צב"ס אדרכי (דכ"ב
 פק"ג) דכתב סוכס לר' משולם בר קלונימוס על שלסס
 אחיס שסחטו יחד בקרין וכסי אחוסה סתן לה צלס
 שכל מי שמקבל מחיה מלחומס שיתלקו שיתלקו שיתלקו
 ולימים נחנס מהיס לחד, וסכס ח"ט"פ שאין אדם מקיס
 דבשלב"ל כססיה סלס דמכסי סלדי דגמי ומקטו סלדי
 וכו' וסחכין סס בראיות לבאר דיוכל אדם להקיות צב"ג
 אף דבדו שאינו מושיל קרין, ח"כ דנדון דין שטעו פסרס
 בין סלדיס ס"ל וסני סלדיס סקנו זס על שטעו פסרס
 ודאי גמי ומקטו סלדי אף דבדו סקנו קרין וזמס
 שכתבו סחפעות וסטרדי פק"ז זס בורר (דף כ"ס) דמעס
 זס גוביס סקכות שטעוין ח"ט"פ דסוי כמו סחכסח כו',
 ועוד מעסס אחר חייב לקיים מה שקבל עליו דהא כל שטר
 סעשס כחוקן כמחיס דכחו בו שמקבל עליו כק"ס ובצפוס
 דאורייתא וכל שכתב צב"ר כו סוי כאלו קיבל עליו שטעס
 בפירוש כמו שכתב סוה"ס צב"ס מיימוני סוף ספר
 קרין, ומאחר שקיבל עליו שטעס לדין לקיים שטעמו כמו
 שכתב סטרדי פק"ז שור שנגח לעיני סחכסח וס"ל לנדב
 בלא בא לעולס, וכן כתב ר"י בר ששח סוי של"ס, וכתב
 סס דלעילי למ"ד שטעוס סחכסח לא קיול מ"מ לדין
 לקיים שטעמו ומ"מ אם מה אין צנו חייב לקיים כו', כזי
 קרין מכה ג' טעמיס ס"ל שכתב משס מחייב לקיים שטעו
 לפחות כמר אשר, ולא אחרין צו מאחר שגם בעל היד
 סודס מטעבר פיהס שזכס כמר אשר צו אך אחיס בא
 צמחורת סלמליא תרופס לכמר משס מלד שכתב צב"ר לשון
 יחלוק, וכתיב שלדעסו סול לשון ירושם ועל זה צבס בנינו,
 וסנס סך סכשור וירעשו סכסיס כי לפי דעייה צבס בנינו
 על יסוד רעוט אשר רוח חמסיס יעקרוס מעיקרו, וזס כי
 מה שבייא רחיס מלשון סחכס שחלקו או סחכס שכליס
 לחוק פ"ה סחכס שכליס לירש כו', אסחכס אם חכס
 צישראל כזי שו דירב כי לשון חלוקה סלמזר סס סול פירוש
 סכליס לירש כי אינו אלא דרך שחפסיס שכליס לחוק
 וירושס כד ססלקס ממוס כביס ולשון יחלוקה נאמר ככל
 דבר שחלק בין איש לרעו ריש צ"מ שייס חוחין צטליס
 ופי' יחלוקו ופי' סרובס (דף ס' ע"ב) בית שחין בו ד' על
 ד' אין סחכס וסחכסיס חולקין בו וכל דיני חלוקה
 סחכסיס כב"ב לעיני שחפוס חלר ובחיס טולן אינו לשון
 ירושם, ועוד איני אומר כי יייס וסכיס אחר להא מילתא
 דהא גרסיין כדריא פק"ז סמוכר את סביח (דף ס"ג) פשיעא
 אחר יחלוק פלניי צבכיס פלגה סנו חלק פלגיו כו' ש"ע
 שלשון יחלוק סול לשון מהכס דלי לשון ירושם לא סיס
 נוטל כלום כדליחא משנס שלימס פק"ז יס חולקין (דף ק"ל)
 וכמו שכתב סחכס סעלמו, וכן כתב רמ"א בספוס כדריא
 צמזבויו כלל פ"ג דילתקו סול לשון ממהס וס"ט ג"כ
 כשמו סעור ח"ס סומן רפ"א, וסנס נראה כדריא וסחלק
 בשון לשון ירושם וכו' כסרף סעוס מהכס וס"ל דיני חלוקה
 כפרס דנדון דין כו' עד סא קמן שבוזסס לירושם ע"ז
 שחלק רחובין סול מבוס ירושם ס"ס חלק שמתון וכו', גם
 זס פצל דהא חין חיסכא חקן פק"ז יס נוהלין (דף קכ"ז ע"ג)
 פלאומי משוס ירושם לא אחר. ולא כלום ככתב בין בחתימא
 ובין כחלמא כ"ז כסרף סעוס מהכס דבדו קיימיס, ובג"ז
 למינין (פק"ז י"ג דף קכ"ט) סיכי דמי מהכס בחתימא סיכי
 דמי כחלמא ס"ד כסרף כי אחא רכ דימי אחר רכי יוחק
 חתמן שדס פלויס לפלוס וירשס זו סיל מהכס בחתימא וכו'
 וססקין סחס דלפילי כשמו בני אדם שכתב לחד מהכס
 ולמיני לשון ירושם קרן שייכס ש"מ שלשון ממשס מכרי לשון
 ירושם וסחכס זס ספך סקטרס שלשון ירושם ימסס לשון
 ממשס

שאלות ותשובות הרמ"א ע"ע

כל עמיס . נאום משה איירלש סקראקא :

ע"ע

דבר המראה האוונות בשבת נראה לי דשרי ע"י כרי, אפי' דגרסינן פרק מי שהשיך (דף קרי"ג ע"ב) אין ממרים את העגלים אבל מלטינין ומהלקטין להרנגולים וכו' ומפרש בגמרא איזו המראה ואיזו הלעטה אמר רב יסודר המראה למקום שאינה יכולה לחזור הלעטה למקום שיכולה לחזור רב חסדא אומר אידי ואידי למקום שאינה יכולה לחזור והמראה בכלי ושלעטה ביד והאמרינן סהם הויא כוונתיה דרב יסודר כו' וכן קרי"ף והר"א לא הביאו רק דברי רב יסודר וה"כ שמע מינה דהם ממיינס הנהאכל למקום שאינה יכולה לחזור מקרי המראה דהאידי . ופירש"י סהם דמה דשרי בהרנגולים שרי בעגלים אלא דגבי עגלים מקרי הלעטה וגבי הרנגולים מקרי הלקוט, ואין להקשות על פירושו רש"י אמאי קתני אין ממרים העגלים ולא קתני גבי הרנגולים דבר לומר דבזמניהם לא היו רגילים להמרות העופות ולכן דבר בטווח והוא סדין הרנגולים, ומכל מקום שמע מינה דהם ממיינס הנהאכל כ"כ לתוך רגועה שאינה יכולה להחזיר מקרי המראה והאורה (וכן כתב הרמב"ם סוף פרק כ"א דהלכות שבת). מכל מקום נראה דשרי ע"י נכרי . חדא דלמי יין (שבת דף ק"ו) בכוף אוחה שבעתהא לוי אשכח לגביל דבי נשיאה דקא גביל לתורא בעב ביה האתא אבואה אשכחיה א"ל הכי אמר אבואה דהתך משמיה דרב ומנו דבי ירמיה בר אבא גובלין ולא מספין ודלא לקיט בלישינא מלטינין ליה וכו' ופירש"י דלא לקיט בלישינא ענל קטן שאינו למוד להבול . ונראה דזו דקאמר ודלא לקיט בלישינא מלקיטין ליה דר"ל אף בלקטא דבעגל אחר אסירה דהיינו שאינה יכולה לחזור דאי לאו הכי אפי' לקיט בלישינא נמי שרי הלעטה במתני דהיינו שיכול לחזור דאין לומר דמתני' מיירי נמי דוקא בעגלים דלא לקיט בלישינא דהא דומיא דסיפא קתני נותמס מים לפני אווים והרנגולים וויי דהרנגולות ועוד דקתני בגמרא מהלקטין להרנגולים וה"ל לומר שמהלקטין ואין מהלקטין לויי שובך לויי עגלים ומפרש בגמרא אליבא דרב יסודר דהלכה כוונתיה מהלקטין דספי ליה בידים מלקיטין דשרי ליה קמיה וויי שובך וויי עלייה משדי קמיהו נמי לא מבוט דאין מוונותן ע"ך אבל אווים והרנגולים מוונותן לך, וה"כ מיירי בדיכולים לאכול דומיא דויי שובך וויי עלייה דכילוי לאכול ומשום הכי אין ונתנין לפניהם מוונות דכילוי לפרנס ענמן . וה"כ ש"מ דכילוי לאכול נמי שרי הלקטא בעופות וה"ס הלעטה בעגלים וה"כ אמאי נקט דלא לקיט בלישינא אלא ש"מ דבלא לקיט בלישינא שרי אפילו המראה שאבואה במקום אחר והיינו שממיינס למקום שאינה יכולה לאכול, והצ"ג דנקט מהלקטין ולא נקט מהלקטין לאו דוקא קאמר דהא ע"כ כרחק לר"ך ליתן לו המאכל לתוך פיו דהא לא רגיל לאכול וה"כ אמאי נקט מלקיטין דפירושו דשרי קמיה כמו שמופיע לעיל וה"ל למקט מהלקטין, ובספר הר"ף כתוב מהלקטין, וה"כ קהא דהא הלעטה ספיקא דומיא דהלקטא בכל עגלים שריא אלא ש"מ דלאו דוקא קאמר מלקיטין אלא ר"ל דמאכלין אורח באיזה דרך שאפשר ואם אוכל דרך שממיינס לתוך פיו עושם ואם אינו אוכל בדרך זו מאכילו בדרך המראה, כן ג"ל על פי סוגיית הגמרא, וה"כ בנדון דידן שאומרות הטיס שהאוונות שהרגוהו כבר בגמרא אינן אכולות בדרך אחר ואף אם יתנו אוכל לפניהם אינן אכולות . אך בבמראה כהם שלמדו כבר נראה דשרי דומיא דעגל דלא לקיט בלישינא . אמנם לפי זה לר"ך דקדוקו אמאי לא חילק בטור וא"מ סי' שכ"ד ולא הרמב"ם פרק כ"א מהלכות שבת אין לקיט בלישינא או לא לקיט בלישינא דכתיב חמאת און ממרים העגלים אבל מלטינין ולפי מה שכתבתי ה"כ לו לחלק . ואפילו אם נאמר לאורח על ידי ישראל ע"י נכרי מיסא שרי משום דער ב"ח

מחנה לא יועיל . ואין לחלק ולומר דדוקא בלשון שהוא דרתי לטון מחנה אוליגו בהריה אבל בלשון שיש בו לשפק קתא אוליגו קתא לטון ירושה, דזו אינו דהא כבר ביררתי לעיל בלשון יחלוקו אין בו ספק כלל דהוא לטון מחנה ועוד דאף אם הוא לטון מסופק קתא לא גרע ממנה שכתב הר"א ש' התשובה (סוף כלל פ"ג) על זה ובבא ח"ה סימן רפ"א, שאלה רלוונן ה"ס מל"ס ואמר אם אפטר את קודם לאשתי עשיתי אוחה ירושה גמורה ככל נכסי והנחתי לירשתי אחרי חמשה זכובים וכו', התשובה מה שנתן לאשתי בלשון ירושה אינו כלום אמנם רואה אני לקיים לוואם זו מותר חניבא אחת שכתוב בה ותחזיק בנכסי בכל מה שיש לי כו' שהוא לטון מחנה וברי לטון מחנה לבסוף וכו', לוי דלנו למדין מתייבס אחת לספק לטון המכחב כתיב בפי'רום לטון מחנה כ"ס שלא נספק לטון המפורש בדידיא שהוא לטון מחנה מכח שכתוב בתחילה לטון ירושה :

ועוד ויכל ללמוד מהתשובה זו דלע"ג דכחב באורח שטר ירושה הנכס שהוא לטון ירושה ממש מ"מ דרשינן שאר הלבויות לטובת העקבל מחנה, שברי כחב באורח לוואה והנחתי לירשתי אחרי חמשה זכובים וכו' והוא לטון ירושה מכתבת אחרי אפי' אלא באפי' הוא לטון מחנה הוא סדין בנדון דידן, ועוד ראייה מהא דכתבתי לעיל ואמר פלוני יחלוק בנכסי דודאי בחלק מהשאר יירשו בניו אפי' אמרינן דיתלוק הוא לטון מחנה אלא האחר, ועוד ראייה דאין לחלק בתלוקות אלו מובי'א דפרק יש נוהלין (דף קכ"ט) דאמרינן קהא כי אהא רב דימי אומר ר' יוחנן ודוקא בארס אהא ושרה אהא אבל בארס אהא ושרה שדות שדה אחת וברי בני ארס לא וכו' עד כי אהא רבין אמר חתן שדה פלוניא לפלוני וירש פלוני שדה פלוניא רבי יוחנן אמר קהא וכו' עד אלא דרבי יוחנן אדר' יוחנן קהא אמוראי ניבוא אליבא דרבי יוחנן, ואי איהא לפלוני בכהי ס"ל לשמוי הכי ה"כ בשי בני אהא לא מהי היינו כשאחד הוא ראי ליה דהו לטון ירושה דוקא אלא ש"מ דאין לחלק בכהי :

באף דבר אינו רואה שום יסוד לבניו של החכם ס"ל במה ש"ען לבעל הפסדה מכח זו הטענה, ומדרגה דבריו אין בלוס גם סוף דבריו בעגלים במה שכתב מאחר שפסדה בעגלה וכו' כי אינו אומר הפסדה קיימת ונחלקים אם כמר משם רואה להיות יסוד ולעמוד דבדורו שקבל עליו בק"ם ובחוקף שפירושו, גם אם שכתב שפסדתי שרלו לבעל ירושה דאורייתא אין רוח חכמים נוטה מהם כו' אם לא שכוונתם לש"ס להטעות את וכו', אינו רואה זה החכם דרוף אחר דייקנים להטעותם על לא עול בכפיהם, ובי אין רוח חכמים נוטה במי שגורם שירש יפטר עם אחריהם לא מוחל לגמרי על ירושתו, ובאמת שום החכם אין רוחו נוטה הימנו במה שנתחלק לו בין יורש לנוריש, כי אמרו פ' יש נוהלין (דף קל"ג ע"ב) הכותב נכסיו לאחרים והיחא את בניו מה שפסד עשוי אלא אין רוח חכמים נוטה הימנו, וכן אמרינן סהא דהמר ליה שמואל לרז יסודם שיינא לא תהוי בעצורי אחסנתא כו', כרי כל א"כ במוריש אמרו שאסור להעביר נחלה אבל יורש עממו שרואה למחול על ירושתו שלא יכא בזה רוח חכמים נוטה הימנו בזה לא שצנעו, וסנה מיינו ליעקב אבינו שפחה לעשו שימחול לו חלק ירושתו ותלילה לנו לומר שאין רוח חכמים נוטה הימנו ויש לנו אב זקן לחום על כבודו ולומר יפסד שחוקף עם המדמה חכם מדיבורו . והנה מאחר שנתחלקו מעלינו דברי החכם הראשון כ"ס שנתעגלו האחרונים שילאו בעקבו ובכר רישא ונפא גריד ואין זורף להשיב על דבריהם כי לא דברו על ד' גמרא רין בכבודו כדכתיב וכו' דבריהם המוכיחים את העם ויורש כהם ומי יקח לו עם ס' כהם כהם ירושתו ויכיה להם לחמסה . ובזה שלום על ידי ישראל העושים דקס ומשפט

מלבן השטר אפילו הכי לא עקר ריבית בכחאי גוונא מאחר שבשעת קבלת המעות לא היה בו ריבית ואפ"ג דמלשון השטר ג"כ מוכח דהתנאי היה עדיין תלוי ועומד עד שעת חלוקת שכחו בו ויכס מן הריוח ט' עד ואם לא נתלק הריוח כו' מכל מקום סדר חזרו וסחליתו הדבר עליהם כהלואה גמורה כמה שכתבו שכן בכללו הוא אף וישתמו לו בעד חודש הסבור ט' וחסם חייבין בחיובות כו' דכל זמן לא שייך בדבר שהוא בעיסקה ומאחר שסוף השטר מוכיח שהוא הלוואה חלוקת בתים וכמו שיבאר לעמוד אי"ס . ואפ"ג דריבית החלוקים על סבת ר"י מאורלייגש כמבואר בתשובת הרשב"א סי' תרכ"א והבב"א סי' קע"ה וכתבו ר' יהודה כשפר תולדות אדם וחסות נתי' י"ז , והביא הרב ז"ל דברייהם בלרוב (י"ד סימן קע"ז) וסוביק עוד להסתמך דבענין זה של הר"י אורלייגש שמוכר בו ריבית כל שנוצ ופוצו פשיטא דאסור לכ"ע דהוי כסדיו אחר נטר , וא"כ ה"ס בנדון דידן נמי איסור ריבית אם לא היה התנאי עומד לעולם ולכן דלמי נאמר לא שניק איש היתרא ועבד איסורא , וכמו שכתב הסמ"ק פרק השולח ולמרו מעיק פרוצול וכל שכן אי פלוג גבדא רבא דלא כוס ספי איסורא לחיובי כדאמרינן גבי רב עילש פרק איזהו נשך וכמו שהכתוב לקמן אי"ס , מ"מ נראה דבנדון זה כוס איש היתר למנוה זה דלמי לא חילוי ספי התנאי תלוי ועומד הוי ביה אסור ריבית דהא כהלואה דא' כ"ג ריבית אסור כרבנן: דלמי לא י"ד יתרה פרק איזהו נשך (דף ס"ג) ואסרי דא' אסור ריבית דאפילו ריבית דאורייתא הוי כמו ששטמ' בתום דאיזהו נשך (דף ס"ג) דר"ם ריבית ע"מ להחזיר אפי' בריבית דרבנן יש לאסור לפי דעת התנאי בר ששת סי' ש"ה וסא"ד וכמו שהאר"י שם ז"ל , ואף אם נודע לדברי המדרי . דלא קי"ל כרבנן רק בדרך הלוואה אבל דרך מכירה דא' בריבית מותר דקי"ל בזו כו' יתרה , מ"מ בנדון זה שכלום לו מעשה אלו הוי הלוואה גמורה כוס אסורה בכל עמין אפ"ג דהתנאי הוי תלוי ועומד דמ"מ הוי דא' אסור בריבית כדאיחא בהס (שם) בפלוגתא דר' יואב ורבנן דתמי סתם היה מופה כחבירו מנה ועשה לו ששם מוכר בזמן שהמוכר אוכל פירות מותר לוקח אוכל פירות אסור ר' יהודה אומר אף בזמן שהלוקח אוכל פירות מותר א"ל ר"י מעשה בבייתוס בן זווין ששעה שדכו מוכר ע"פ ר' אליעזר בן עזריה ולוקח אוכל פירות היה אמרו לו מעש ראיס מוכר אוכל פירות היה ולא לוקח , מאי בינייהו אמר אבוי דא' אסור בריבית אוכל ביימיו , ופירש"י דא' אסור כי האי גוונא שמה יבא לידי ריבית שמה לא יבא דא' הפדדיס יבא לידי ריבית דא' המכירה אינו בא לידי ריבית , כרי קמן אפ"ג דהתנאי היה עומד והלוי עד שעת זמן הפדדיס שיהיה לשלש שנים כמוכר שם במשנה במעשה דבייתוס בן זווין ואפ"ס קי"ל כרבנן דלד אסור בריבית הוי וא"כ על כל פנים הוי ככאן איסור ריבית . רק שהתנאי בנדון דידן מאחר דהקבלה הוי בעיסקה לגמרי לסיחה לו חלק בפונדק ולא היה שום הלוואה כלל רק שהבדירה ביד הלוה ליתן לו מן הרווחים שיקבל מן הפונדק ריוח כ"ס ממאה ושאר הריוח יקבל לעצמו הוי כמות מעשה לחנוני שער שער פלגא באגר תרי חילתי כהפסד או פלגא בהפסד ותיילתא באגר דברי לכ"ע אפילו לקח לו הבדירה הלוה מיד שרי כמו שכתבו בהוספות בסדיו פרק איזהו נשך גבי עובדא דרב עילש , ולא תקשה לך הא דכתב הטור סימן קע"ז בשם הר"י ישעיה שאל החרו מנהיגים שער אלא בלא קאלס אבל אם קץ בדבר ידוע אפילו כל האחריות על הנותן אסור מבוס דחייזי כמלוה בריבית ואפי' לאחופי עכ"ל , וא"כ בנדון דידן דקץ עמו כ"ס ממאה לשהה הוי אסור , ד"ל דכאן שאני מאחר שאלה הבדירה על המקבלים בתחילה וא"כ לא הוי אלא דא' אסור באיסור דלמי לאחופי בריבית וחי לכ"ע שרי , ואף אם היה תשך דא' ריבית מ"מ לא יפסיד

ללא גרש מחליבת הסתמות בשבט ע"י נכרי שהסירו הפוסקים מנה נכר ז"ה אפ"ג דהסך הוא איסור דאורייתא כל שכן בעמין הסתמא שאין בה שום מלאכה רק עובדא דחול . אמנם נראה דאין להמרות בשבט רק פעם אחת ע"י נכרי דבזו כהחלק ממנה לעד של רענון וככתיב סי' :

פ שאלה

התמיס שקבלו מראובן מעות בעיסקה , וז"ל שער הכופות . אהנו ח"מ המשותפים מדיס ובעידיס לכל רואי ח"מ אף שקבלו מידו של ראובן שמה מעות זכונים מנומים על חלק ד' של פונדק מעיר פלוגית ומעיר פלוגית שיש כבר בירודו בין לריוח בין להפסד ח"ו רק כסתומה שאם אלו רואים יכולין לסלקו בריוח כ"ס זכונים מכל מאה וזכיה מחוייבין להשיב לו כך הכל עם ריוח הכל בכוף כלות השנה דהיינו ירוד גראמנין ש"כ"ג ט' עד שוד קבלו עליו שיקח מן הסתומה שלו כל שבע וצוב פלגיש על הפיזור ובסוף השנה כשיבא להשבון יכסה לו מן הריוח אותו הסך כו' ואם לא נתלק עמו הריוח אלא שחלקו אחר ראובן בפערים וחסמה מכל מאה ט' עד ומלא שסך בכללו הוא אף זכונים עוד כוספסו לו בעד חודש הסבור שויב של מרמינה במלאכה שהיא רואיס ועובה לו כו' וכל זמן שהשטר ביד ראובן או בתי כמו אז יהא יד בעל השכר על הפיזור גם יהא נאמן בדבור הקל על הסיוק כו' . שבעדו לו בק"ס כו' עד אפילו ביעול כיסו בעיקר הכוז וכל זאת קבלו עליו סן על הקרן סן על הריוח גם קבלו עליו על אמונת יסדותו באמונת שמים לקיים כל דברי אגרת סלא אפילו מגלימא דעל כהפסא מיומא דקן ולפלא כו' . עד ואם יבא ח"ו לנו איסו היות או איזו פגיעה לא יחוק ראובן הכל בשום דבר כי עליו מוטל להשתדל כסך מעות הכל בין קרן בין ריוח כ"ל לידו בלי היות ופגיעה או ליד הבא מכחו כל זאת קבלו עליו כו' . והנה ג' מהשה"ס שקבלו עליהם עסק או ציח ותוך זמן כבש כרסו של מלכות אחרת אחת הערים שכתבו הפונדקאות הכל וכבשה שם אחד מן השותפין עם עמון רב שקבל משכר הפונדק שם גם היה בידו עמון רב עלבד זה ונאלד השותף עם כל אשר בידו לא ירענו מה היה לו ועכשו נפלה מחלוקת בין שני השותפים כשהאריס צדין ראובן שומרים שם הראובן הפסיד השך לי שתקן שניס לו על הפונדק ונאחזה השאלה הוואה לפני לחותו בה דעתי ולכן אקומה נא וראחא כי הדין עם ראובן לפי הכל מתרי ותלחה טעמי :

דבה נראה מלבן שער זה כי היה הלוואה גמורה ולא לקוח כהתנאי סביריה באופן הכל רק להגלל מאיסור ריבית כמו שכתב מחוב למדקדק בו ולכן אם היינו באים לדון בדבריה ע"פ אומדות וידיס המוכחות פשיטא שהיו חייבין לשלם לראובן מפעויו דודאי לא היה בדעתן מעולם ליתן לו חלק בפונדק רק שכתבו כן כדי להגלל מאיסור ריבית ומיד נתראו כהלואה לכן כתבו בכוף השטר שסך בכללו הוא אף זכונים עוד כוספסו לו בעד חודש הסבור שויב כו' עד ואם יבא ח"ו שום היות כו' , כל זה מוכח שמיד נתראו כהלואה פיוס כחובת השטר ולכן הוי חייבים בכל הכוסים אפ"ג דהחילתה הקבלה היה בו תנאי שהיו יכולין ליתן לו חלק בפונדק וכמו ילאו מידי איסור ריבית מידי דטוס התשובה ר"י מאורלייגש שכתבו בהוספות מרמכי דאיזו נשך ח"ל , טופס שער ז"ל העתקתי מכתובה יד ר"י מאורלייגש והתיר לגווח בריבית ע"י שער זה ח"ל . סמי החותם מודע שאני הייב לפגויו ט' ופגויו מחוייב לפצוע לו לזמן ע"י ימים להמנוס וכל זמן שאעכסם ולא אפרעם לו עלי לתת לו כל שבע הבעו שהעכסם כך וכן פשיטא כו' . כרי קמן דאפ"ג דמתחילה כהלואה היתה טווחת ללווח בריבית מ"מ שרי מאחר שבתחילה כהלואה היה תנאי בדבר , וס"ס בנדון דידן שאפ"ג שנתרע בשעת כתיבת השטר להיות כהלואה כדמשמע

שאלות ותשובות הרמ"א פ פא

לחיטוי לא סוה ספי מה נפטר אי פלגא באגר תרי חילתי
 בפסד אי פלגא בפסד תרי חילתי באגר, וה"ה גרדון זס
 דיש ליישב לשון השפד מה נפטר אי להוי בדרך פקדון קבלת
 אחריות על הנותן ואי להוי בדרך הלואה שהס יתנו לו כ"ה
 ממאס אחריות על המקבלים, מ"מ רלוזן זכס בזיוו ולא
 מביעיא לפי יישוב הראשון דפשיטא דזכס בו רלוזן דהא
 עיקר היותו בל ענלמא סכדכוס בל לעיר וכבשה ונשבה
 הסוהף האחד עם כל רכשו אשר רכש עם ולא נשאר
 לרלוזן לקבל רק קאם היותו שהיה להס לשמור הפודק עד
 כלות הזמן שהיה המדובר בזייס, ואף לפי השני מ"מ
 מחאר דסוף השטר סליק כסלוואה ולא נזכר בו שום חתמי
 דקבלס חזר לסינת לו דין הלואה גמורה וכמו שנחבאר
 למעלה :

ועוד אי אומר דאף אם היו כל הסחירות על רלוזן מ"מ
 כאן השותפים מחייבים לשלם מחאר שקבלת שטר
 הפודק היא מעות ועוד בקבלת המעות נחלקו אחריות
 לרלוזן ומסתעבדו משותפין בכל הסחירות, דהא חן פרק
 המפקיד המפקיד מעות אלל שולחני אם לרורים לא ישתמש
 בכן לפיכך אם אבדו חיוני חייב באחריותו כו' וכתב עם
 המדרכי ובזמן סוה שאין לנו שדות ורוב עסקיות במעות אין
 דין הנפקד כבעל בית אלל כמוני, דוקא במפקיד מעות
 ממש אבל המפקיד נכסא כסף אין דרך להוליא כ"כ, מיאו
 י"ל דככל לפי הענין וכתב מהרי"ק שורש קנ"ה לדין חילוק
 בין מקום שהתגרים מציים לאלין מציים וכן אין חילוק בין
 עשיר שאינו לריך לאלו המעות לעני, כרי בכל פנים נחייבו
 השותפים באחריות מעות אלו מחאר שקבל הסוהף חלקו של
 רלוזן מיד עמד ברשותו ונחייבו באחריותו, מיאו ב"ז י"ל
 דאבדו דוקא קמי ולא נאכסו כדאמר הסס רב נחמן ופקסו
 חסס הרי"ף וברא"ש כוותיה, מכל מקום י"ל דבגדון דידן
 נחייבו השותפים בכל האונסין דעממא דלא נחייבו בלא
 באונסין הוא מטעם שכתב הרא"ש ו"ל שם וסלכא כרי"ב
 בזיי, ואט"ג דלעיל פסק י"ל דבמי אבירס כרב יוסף דסוי
 שאל עלייכו אומר למימר שאני חסס דכלל הנאח שמוס
 סוי עלייכו שכתב רבא רבא דש"ס דאבירס חד דרגא
 כסאלח שמוס סוי ש"ש ואינו עטס נכון דשאר הכאח שמוס
 סוה בכל מקום ואם נחוסף דמי אבירס פרוטס דרב יוסף
 אבו כשכיל שפסכר מדוכס יחשב שאל אין חילוק בין ש"ש
 שכתבו מדוכס ואם סכרו מועט, ובראב"ד תריך דהנאח שמוס
 דסכא גרע מנאח שמוס על דמי אבירס לפי שירא לשלוט
 בכן יד לקנות בכן סמורס שמה יבא המפקיד לחבטו פקדון
 אבל דמי אבירס יודע שיסכה אללו ימים רבים עכ"ל.
 א"כ גרדון דידן דלא סיה ירא מלשמש כבו דהרי סיה יודע
 שאין לריך לפרוט לרלוזן עד זמן הפרעון וסיה לו רשות להשתמש
 במעות א"כ פשיטא דסוי כמו מעות אבירס ועדף וסוי
 שאל עלייכו ואפילו לפי החלוק הראשון שכתב הרא"ש דהרי
 גם כאן בלא כסאלח שמוס סיה ש"ש עלייכו כדפרי' אפ"ס
 כסאלח שמוס עשאו שואל :

זח סג"ל בשאלחא דמעלתו ואם כוויס דכרי בעיני מעלתו
 יבא אחרי למלואות דכרי וטלוס. גלס משה בן לא"ה מורי
 סקלין כמר ישראל סג"ע סקרקא משה איסרלש בקראקא :

פא ילמדנו רבינו נסתפקו אם לורך ליתן השמש סעך

לנרות כדי שאם ישתמש ישתמש לאור אותו
 סגד כמו שכתב סעור ס' תע"א או נוכל לומר זסו דוקא
 כשנותן הנרות על השולחן כמו שכתב סר"ן (פרק במס
 מדליקין) ו"ל אמר רבא ולריך נד אחרת להשתמש לאורס
 וכיון שכן פשיטא לריך נד אחרת, סכא סבי קאמר דאב"ג
 דבשעת סכסכו כיון שכן דמיוני על שולחנו על כרמו משתמש
 לאורס אפ"ס לריך נד אחרת לעשות סוכר דבדר, א"כ
 לפי פירושו עשמת שאין לריך להכית השמש אלל הנרות אם
 אין

יסקיד משום זס מעות סקין אשר עליהם אנו דנין דהא
 בשטר שיש בו ריבית גמור אם הריבית מפורש בשטר לא
 קנסיין לים כמו שכתבו הכוס' וברא"ש פרק איזבו נשך
 (דף ע"ב) ופרק המיח (דף ל') והרמב"ם פ"ד מהלכות לוח
 ומלוס כ"ט ריבית דרבנן, ולכן מחאר שססתק מכלן איסור
 ריבית עכ"פ ואיכא אומדנות סמוכיותו מהוך לשון השטר
 שכוונת השותפים סיתה להלוואה גמורה דהא בכל השטר לא
 כתוב שום עיסקא רק בענין הקבלה גם כי לשון השטר
 מוכח דנחאר מיד כסלוואה א"כ פשיטא שמייבים בכל אונסין
 ולריכין לשלם לרלוזן מעותיו שקבלו עמו. ועוד אי אומר
 שיש לזכות לרלוזן מכה לשוונת השטר שסותרין זס את זס
 כמו שנחבאר לעיל, ועוד דנחמילס כתב בן שקבל עליו
 אחריות סן לריוח סן להפסד ולכסוף כתב שסס קבלו עליהם
 כל סיקוח :

ובתחלה לריכין אלו לדין גדין זס ומתוכן יתלבן זכותו של
 רלוזן. חק במשפט פרק גט פשוט (דף קס"ה) כתוב
 בו מלמעלה מהס מלמעט מחיסם מלמעלה מחיסם מלמעט
 מהס סכל הולך אחר הסחתון א"כ למס כותבין את העליון
 שאם שמתק אוח אחרת סן הסחתון ילמד סן העליון וכן
 כתבו סרי"ף וברא"ש משנה זו בלא מחלוקת, וכן כתבו
 הרמב"ם וס"ה (ס' מ"ג). והס גרדון דידן מחאר שסלשוונת
 סותרין זס את זס דנחמילס כתבו שקבלו המעות על חלק
 ריביתי סן הפודק לא לשטר סן להפסד ולכסוף כתבו ואם
 ח"ו יגיע איזס היות או פניעס לא יזיק לרלוזן כו' כרי
 שקבלו עליהם כל הסחירות ועליון לשלם, ואף לזכרי
 השוכח מהר"ס שהביא בשוכח מיימני ס' ס"ט נחשונת
 סשייכות להלוות מלוס פרק ב"ז דלא אמריין דילמד מן
 הסחתון אלל דוקא בלשוונת שאין אפשר ליישבן וסותרין זס
 את זס אבל אם אפשר ליישבן סולכי' אחר ב' הלשוונת
 וכמו שסארין שם גזס, וכן כתב מהרי"ק בשוכח שורש י'
 ובגדון דידן גם כן יש ליישב הלשוונת בזיוח ולא בדוחק
 באחד מנ' פנים, או שאלמר דדוקא ריוח או הפסד שבה
 להס מן הפודק עמו כגון יזיקא וזולא וכדומה לזו קיבל
 עליו הנותן אבל סיקוח דחתו לכו מעלמא לא קיבל עליו
 סותן כלל וכו' דייק לשון השטר כדכתיב שום סיקוח או
 פניעס סיקוח דמיא דפניעס ובהכי מחיישב לשון השטר
 שפיר ולא דמיא לשאר עיסקא דסוי פלגא מלוס ופלגא
 פקדון כדמיא פרק איזבו נשך דבאן לא סוי שום הלואה
 כלל לפי לשון השטר שקבלו מרלוזן סך היל"ל על רביע חלק
 הפודק ועסקו בו לזורך רלוזן רק שקבלו עליהם אחריות סיקוח
 או פניעס דחתן ממש סומח חסס להיות כסאל כדמיא
 סוף פרק סוכר את הפועלים (דף ז"ד) כ"ש שכלל הפחות
 שומרי שטר סו כסיה הנאח דסוי לבו כסרידס ליתן
 להס כ"ה ממאס וסומת סיה להס בשכר ערוח דאין לך
 שומר שטר גדול זמס, וכמו שאלמר פרק המפקיד (דף מ"ג)
 דסולל וססס מסי כסיה הנאח דאי מחומי לים זכיה
 דאית ביה רווחא זכין כסו סוי עלייכו ש"ש, ועוד דאפילו
 אם סוי עיסקא פלגא מלוס מ"מ אפשר דסותו ביחד איזס
 אחריות יקבל סמקבל ואיזס אחריות יקבל הנותן ועסס סדבר
 דרך ביתר וכמו שכתבו הכוס' פרק סגול קמח (דף ק"ב)
 דיכולין ליתן עיסקא למלוס שטר ולכסותה שאל יתעסק רק
 דבדר ידוע ואם ישנה יסיה כל הסחירות על סמקבל, ואולי
 בדרך זו נעשם שטר זס, או שיכולין לנרץ לשון השטר בדרך
 אחר וסוה סנרסא אמת, כי סוף השטר כולו קאי על מה
 כסדרו להס השותפים ליווס סלוואה וסחילת סיה סיה על
 ענין הקבלה שאם סוי רלוזן בדרך קבלה סרסלש סיה
 אחריות על סותן ואם רלו כסלוואה סיה אחריות עליהם,
 וס"ג אמריין פרק איזבו נשך (דף ס"ח ע"ב) בני רב עילס
 נפק עלייכו סווא שטרס דסוה כתיב זיה פלגא באגר
 פלגא כספסד אמר רבא רב עילס גברא רבא סוה ואיסורל

אחריה. הן אלה כי זה ימים רבים נתקשרו קהלה קדושה
 אשכנזים וקהלה קדושה הגריים אשר פס פלינב"א, וז"ל
 כתב נחמ"מ יחידים מקהלה קדושה אשכנזים ויחידים
 מק"ק ברוך וז"ל בחלים על החסום נתקבלו יחד ונתקשרו
 בקשר אמין וחזק בשבועה לדאורייתא כל אחד לדעת חבירו
 וכולנו לדעת אחת. ליותמו יחד בנגודם אחת בנאכנסו לאחוז
 ושלום ורעות ושיעור חברים אחד בשבועה שיעור הקהלים חברים
 של גמילות חסדים לגמול חסד עם החיים ועם המהים וכו'
 וכעת נראה לב' הקהלות שיותר טוב להיות כל קהל וקהל
 לבדו ורואים להסיר השבועה, ועשה ילמדו רביו האם
 נאמר שבועה זו סויה על דעת רבים ואין לה הסרם כ"א
 לדבר מלואם או אמרין סוהלו והשבועה כענין מה שוהיה
 רבים ומסתמא כל אחד על דעת חבירו נשבע כאשר כח
 מהר" קולון בשורש קפ"ב וז"ל, ועוד חוששנו לזה משום
 נשבע ע"ד רבים דפשיטא דאין לו הסרם אם לא לדבר מלואם
 שהרי כל אחד ואחד מארבעתן ע"ד חבירו נשבע וכו' עד
 אלא שמעתה אין חזק בדבר ממש"ס הרמב"ן נהרמי לזכר שלו
 (נדפס בסוף ספר לובק) שטאר"ך בחחילה בענין מה שוהיה
 שהקהל עושין התקנות *בחרם וכשמלכין להסיר עומד ע"ן
 וזומר הסרם חסר וכו' וכחכ שוב וז"ל וזמנה על עמך
 אפילו הלכו אלא חכם וכו' הרי נהגו עכשיו להסירם ולהשביע
 כל דעת המקום ועל דעת הקהל והוא ליה על דעת רבים
 וקו"ל נדר שפורד על דעת רבים אין לו הסרם לעולם לדבר
 הרשות עכ"ל, ולפי סברא שאמרנו יקשה למה להרמב"ן
 לתלות קושייתו במה שנהגו עכשיו להשביע ע"ד חסד ליה
 דכל מה שמחרימים הקהל לנודך הקהל ולחיקויו וכל אחד
 מהם מתכים לחבירו ולייתו לו ונכנס בחרם דחשיב ע"ד
 דכל אחד מהם ע"ד חבירו קבל חרם והשבועה, ומ"מ
 קנה יש לתרץ דלרווחא דמילתא נקט הרמב"ן דעכשיו נהגו
 כן ומשל לדיגי שגולם דגים מן הים וכו' עכ"ל מהר" קולון
 ז"ל. הרי שחושש מהר" קולון שנסכים השבועים זה לזה רבים
 סויה השבועה ע"ד שמסתמא ע"ד חבירו נשבע ע"ד למא
 כהא שאני שכתב בדיוא ע"ד חבירו שיהא מורה
 ליחיד ואם איחא דעל דעת רבים נשבעו הים ללס לנחשו
 ע"ד חבירו דהוה משמע רבים כפשוטו ומדנקטו ע"ד חבירו
 משמע שכל כוונתם לא הוה אלא שלא יהיה ע"ד ויהיה
 לה ספרי. ואזכיר הענין בטרוממא דמר אידון לפיך בקרקע
 דך משא ומתן כאלמד הנושא ונותן לפני רבו, אמילא דאם
 לא דרשפמיא ממח"י קולון פן ידון אם גולגלתי ח"י ס"א
 דכל היכא דמחרימים הקהל לנודך הקהל ולחיקויו לא סויה
 ע"ד חסד מה שאמר מהר" קולון ורואים מהרמב"ן שהביא
 מהר" קולון עלמו מהרמי יזכור שלו והבאחינו לעיל, ואזכיר
 שכתב מהר" קולון שיש לתרץ קנה שדומה לדיגי כו' לא
 נהירא לי שהרי כחכ הרמב"ן בנשבעה והביאנו בבית יוסף
 עור יו"ד סי' רנ"ח וז"ל, וכחכ בנשבעה להרמב"ן על
 יזכור שהסכימו יחד על ענין אחד ושבעו כל איש מהם
 עליו ואח"כ ראו להסיר אין ללס תקיפה עד שימחרטו כולם
 וימלאו פחה לנשבעתם כאשר שבעו דעלמא ויחידו ללס ג'
 אמרין וכו' וע"ז, ואם איחא דלס לנשבע"ו דכל היכא
 שמחרימים ומשביעין הקהל לנודך הקהל ולחיקויו הוה ע"ד
 אין יחידו ללס אנשים הרי אין לו הסרם כ"א לדבר מלואם,
 ואין לומר דבכל זה הוה לנודך הקהל ולחיקויו סילק לא
 סויה ע"ד ויש לו הסרם דח"כ למת נשבעו אם לא הוה
 לזכרם ולחיקוים. ובי חזמא מה שכתב הרמב"ן בנשבע
 שיתירו ללס ג' אנשים היינו לדבר מלואם זה לא יתכן מחרי
 טעמי, חדא שהוה לו לפרש כי אין דרך הפוסקים לסמוס
 כי אם לפרש, שניה שכתב אין ללס תקיפה עד שימחרטו
 כולם וימלאו פחה לנשבעתם וכו', והלא אין לך פחה ומרעס
 גדולה מדבר מלואם ומסתמא יוחא לכו, ועוד הרי פירש"י
 בסדריא (גיטין דף ל"ו) דלא מקרי ע"ד אלא כשיאמר ע

אין נהוין על שולחן כמו שאנו נוהגין אפי' בפנים סמוך
 לפחה, ואפילו לדעת הר"ש מפרטל שכתב בשם הכותב
 שיכול להדליק אפילו אינו סמוך לפחה וכו' מ"מ משמע
 לפירות הר"ן שאין צריך להיות השמש סמוך לנרות. ואם
 תמני לומר שצריך להיות סמוך לנרות אם רבים הדליקו
 סמוך לפחה אם כל אחד צריך להיות משמש שם או די
 כשימני שם רק שמש אחד לבד. והכי נהגו במרדכי פרק
 במה מדליקין וז"ל אומר מהר"ם ז"ל משמע רק שיש במקום
 אחד נר כשר דע"ז זה יזכור ולא יעשה שאר נרות שבתים
 ושבתהר"כ די לסיכור נר אחד אפילו יהיו נרות רבים.
 ולפיכך ריבועה כחכמה בקיצור ומר יעמידנו על האמת והיא
 בעזרו ה' אמת. כה מעתה חלמיך הקטן דוד דרשן
 בהסכמת החברים :

אלה דברי דוד האחרונים יש להסתפק בהן כי לפי הגרסא
 די בשמש אחד אלא כל הנרות דלוחו נר מחיר השמש
 לכל הנרות דהא מושיל שמש אחד לח' נרות ביום אחרון
 כמו שפועל ביום ראשון לנר אחד וס"ה אם רבים הדולקים.
 האם כי דייקין אף ביו יש להחמיר קלם מעטם דמאחר
 שמוכנס עכשיו שכל א' מבני הבית מדליק ח"כ אין היכר
 ללילות היוצאים אם לא שכל אחד מדליק נרותו במקום
 מיוחד וכמו שכתב מהר"א מפרטל בהסודותיו (סי' תר"ע
 בא"ח) ח"כ כל מקום צריך שמש אחד לנרותיו ופוק חזי
 מאי פפא דבר דכן וסוגין דכל מקום שמש שלו עומד עליו
 ומשמשו, ואין רואים מהר"א דכתב שם מוהר"ם לענין איסור
 שכתב דביתם אינו אלא משום גזרה שמה יעשה וזכרון אחד
 עולם להבין ולבאן משא"כ בנרות של חוכה דאסור להשתמש
 אלאן וכן צריך היכר אלא כל איסור, וכו' הני"ל בדברים
 האחרונים. אמנם הראשונים אינו נראה לחקק כלל בין
 מדליק של שולחן או לא, ורואים מכל דברי הפוסקים
 האחרונים גם דברי הטור שנהגו להדליק השמש אף כשמדליק
 בפתח, ומ"מ אם היה רואה שלא להשתמש אלא הנרות
 בראי או היה צריך לשמש אלא דחוששין שמה ישחטם שם
 מאחר מדליקין בפנים ולכן נוהגים בשמש ואין לשנות, ודברי
 הר"ן פי' דברי הגמרא דמבנה היה להדליק בחוץ לכן לא
 נהגו בנשע אם לא כשיהיה מדליק בשלחן שאז אי אפשר
 שלא להשתמש לאורו ואז לריכס להדליק נר אחד, אבל גם
 הר"ן מרש ליה מהנהג שמדליקין בפנים וסוגין בסדלקת
 השמש באין לשנות כי מנהגם של ישראל תורה היא. ובזו
 שולחן אהרן חשק דורש שלום, משה איכרסא בקראקא:
 (אסובי ללחא שחוקתא כחבי חזור לשלחו אלי כי כן מנהגי
 יתן להשתקף כל הדברים כנוגעים דבין מן הדינים כדי
 שיפא בעור אלאי לעת זקנתו אשר אקוים מהשם ית"ש וע"ז):

פב יפה פרי חזקת קרא ה' שמו. יושב על רוס המעלות
 וס' עמו. יעמוד ביחוסו בלדקו ובחומו. דגול
 מרכבכ במעשהו ובנואמו. יושב על כהא עם זקני עמו.
 סמך דיני עם משיבי עטמו. עיניו יחזו חכמה ודעת.
 איש שפדל ופנס יודעת. כל קבל דרוח יחירא שההכחה
 ביה. עפ"ס שפיר וסגי עינבי. יקול לשוני תאריך
 מפלס. לך דומיה חסלה. לכל טוב יד נקויה. סלה סוף
 בגאון האלוף כמסר"ד משה איכרסלש יז"ל:
 בהרעה דהיגו חמו דלא שאל זעירא בשלמא דרעס, נוסף
 לוס למתקן סדך לא זכיתו לשלוח לפני מכחוד
 מנכדי יח לנכדי בשלכס. והמה מנכרות היחוו לי ברכה.
 ולאורך סלכתי חושך והעלותך נרותי. ואם מעט שמן אנש
 בנפחם אף סיום סוס ממחילתי יאחתי. כי ליקתי רוח
 בעני לבא להסתקן לפני סודו וסדר תורכו חורת ה' תמימס
 לבלי יסא לך חרזי למשא שאלתי ובקשתי. את פיך פני
 אלוים אנבקס לכתות חזק אל שאלתי. כי חורס היא וללמוד
 אחי לביך ולמתן ספר את כל סקויות. אגיד מראשית עד

*ועשה כן: מה כעל דיע מרס ומדי פ"ט דינא דמלכותא ודינא דמלכותא דינא. סד

שאלות ותשובות הרמ"א פב פג

השנו מעולם וגם ראייה שכיחה כל המשפטים בחיים פטרו אחד מן המשפטים שלא לדבר מזה. ושכחתי לכתוב בשאלה ושאר החברים אינם מומרים בודאי שעד"ר היה, יש לסמוך על החברים האומרים שלא השנו על דעת רבים ואיכא ימים עתימות שהאמת אחס מלא כחב על דעת חבירו וגם פטרו לאחד מן המשפטים שלא לדבר מזה וגם הם ליכור, וכחבו השוקקים שהנו להסיר אפי' כשאלו על דעת רבים דהיינו כמתאים. ולכן נלע"ד דבר פשוט שמחזיקין אלא שרואי להשפיע בדידי ולהתלמד ממעכ"ת אך סובר דברים ששנו להדדי סתם אזי על דעת רבים כסברת ר"י קולון או לא ואח"ל דכסחם לא הוה על דעת רבים אם כחב על דעת חבירו הוה על דעת רבים או לא, וכל זה יודיעני מערי ורבי בראיות ברורות שפירות וקיימות מן התלמוד בבלי וירושלמי ספרא וספרי וסופרא, כי ידעתי שלא איש אחס ומי כמוך בישראל להרוח להס את סדרך אשר ילכו בה וזה המעשה אשר יעשו. ושלוס למד ולחרוהו ולכל שאר בני ימינו. כה עפירת העירא זעירא דמן חבירא גרשון בר יהודה ז"ל ס"ה :

הרי אם מדידך אחרך עד"ר, והמדרכי כחב (פ' השולח) והיינו עד"ר כשומר לרבים על דעתם אי נודר או אפי' שלא בפניהם כשומר ע"ד פלוני ופלוני דהיינו ג', וכחב הטור ביוסר דעה (סי' רכ"ח) שספר מלות בשם ר"ח שאם נדר בפני ג' אנשים אפילו לא פרע אותם אלא אומר סתם על דעת רבים אין לו הפרס דמסתמא על דעת אותם רבים סתם בפניהם נדר. הרי לך ששאלה אמר על דעת רבים או על דעתו או יאמר לפניהם על דעת רבים לא הוה על דעת רבים, וכן פסק הרמב"ם (פ"ו מהלכות שבוטה) ח"ל אחד שהשנו בניו לבין עמלו או שהשנו לרבים ויחם הרי זה נשאל ומחזירם לו וכן פסק הסמ"ג (חלק לא תעשה מטא רמ"ב) והטור יורה דעה (סי' רכ"ח) ואין נראה לחלק בין השנו לרבים שלשם הרבים לא שבנו ולכן לא הוה על דעת רבים עד שיפרוץ אמנם המשפטים רבים להדדי מסתמא על דעתם השנוים דמאי שאל יחיד שהשנו לרבים מימא דמסתמא לרבים השנו, ועוד הלא כחב הריב"ש בשבוטה שאלה סי' ש"ע ח"ל, על ששאלוהו חכם שהשנו לקבל לעמוד שם ועתה מהמרת אם ב"ד מחזיקין וכו' יעויין שם, והאריך ריב"ש בשבוטה עובד דבריו ופ"ו לדברי רבינו חס ז"ל הנה אחס מקבל טובה שהרי כששבעה להס לא השבעה להס כחבם אלא שהוה תנאים בין כבודך וביניהם ונס הם נחייבו לך בזהו דבר וכו' יעויין שם, ומסתמא השנו הקבל ג"כ לו על מה שנחייבו לו ואם אחס ששכרבים בשנוים להדדי הוה ע"ד רבים למה לו לדברי ריב"ש ולומר דהס עשו לו טובה חיפוק ליה דהוה על דעת רבים או לפחות יאמר שאין להסירו משום דהס עשו לו טובה וגם שהוה על דעת רבים וגם השאלה נראה מחוק דברי ריב"ש שלא היה קטיל קני בלגמא ולמה שאל אתם ב"ד מחזיקין שלא בפניהם חיפוק ליה דהוה על דעת רבים, ובר מן דין הלא כחב הריב"ש כפי ק"מ ח"ל ומתשובה הריב"א ז"ל נראה שאפילו אמרו על דעת רבים שמן הדיון אין לו הפרס אלא לדבר מזה בחרמי נכור מחזיקין הם ענמן אפילו לדבר הרשות ואם אחס כסברת מהר"י קולון ה"ל מאי אפי' אמרו על דעת רבים והלא כל חרמי נכור הם על דעת רבים, ודוחק לתקן שכולם היו דיינים. ובר מן דין ובר מן דין נראה לע"ד להביא ראייה מן הגמרא סיפא סברת מהר"י קולון דרביסין בגמרא (גיטין דף ל"ו) אמר אמימר הילכתא אפילו למאן דאמר נדר שהודו ברבים יש לו הפרס עד"ר אין לו הפרס, ועתה קשה לי לסברת מהר"י קולון אמאי נקט אמימר על דעת רבים אין לו הפרס לפגול וליחתי בדיס אפילו למאן דאמר נדר שהודו ברבים יש לו הפרס נדר שדדו רבים להדדי אין לו הפרס משום דהוה על דעת רבים וכו' על דעת רבים דהשאלה ליכא למיעטי מידי ולמימר שהיייתו ג. כל נדר שדדו רבים אין לו הפרס ואע"פ שהיה מאריך יותר בלשון מכל מקום יותר טוב שיאריך בלשונו משנעטעם בדבריו ומאמר שדוקא כשומר על דעת רבים אין לו הפרס אבל אם רבים השנו להדדי לא הוה על דעת רבים שהרי אמימר אמורה כוה ואריך לפרש דבריו וא"כ נבדוק וידן שלא פירשו על דעת רבים לא הוה עד"ר ויש לו הפרס להכריע כל המ בבוטא ה"ל :

ועוד נלע"ד למד דבמדון דדן אפילו מהר"י קולון דהיינו שיש לו הפרס מדפירשו כדריש ע"ד חבירו דהיינו יחיד ש"מ שכונתם היתה שיוכלו להסירו כשיראו דלי לא תימא הכי ימרו על דעת חבירו דהוה עד"ר ודאי אלא ודאי ע"ד יחיד השנו. וכי חיימא אדרבא לסיק נבדוק דידן כ"ע מודו דהוה עד"ר שהרי אמר על דעת חבירו וקאי על כל חבר וחבר כדאשכחן טובא בקראי כה"ג וגם שהוה יאסור דאורייתא ולא יסיה בה ספק אם יסיה עד"ר או לא ואוליין לחומרא, מ"מ אי שומר כיון שיש חברים מהשבעים שאומרים בבירור שלא היתה שבעה עד ר' ושלל

פג אשר לא יוסף ולא יישן. יגזור כאישון. חסכם הסולל כבון לחשון. גדול בדבורו כבון עמינרב סוהר"ר גרשון. ללל דבר וקדושה ומנה רחשון. הוא האלוף מוסר"ר גרשון. ע"ן. ולכל ילידיה שלום רב. ענות מעלתך תרכיני דפק על רבתי. לאמר פתחי לי אחותי רעימי. אמר לחכמי אחותי את ואם לבינתי חקרא. ואם אין בי חכמה ובינה מ"מ לא לורל להמרות פני גדול כמעלתך ואין טעם לרלון, וכבר אמרו (פ"ד דחבונה) איחורו חכם טלמוד מכל אדם אף כי קטן הוא וכוזו וודע לי גדולה מעלתו וודו השקו לבקש אתר החכמה לחשכני בחורשי ונבדקין לאור סרל לא לאור החמה ולא לאור האבוקס (ואף כי סדרך רמוקס) ולכן כרך לקחתו וברך אשיב למעלתך, ובוס אחמיד ובאסכמו אשכס חמיד. מתוקף לזה שכפי היראה לי אחר הסכונני מחוק כחב מעלתך נדמה לי, כי בלגמא משל סיה ולא בא מר אלא לבדקי בלכות התלמוד גדול מן המעשה ולכן על כרחי אי מוכרח להשיב שאלתי דברי וילראות (וילראות) פני סארון כמאמרם ז"ל ריש מסכת הגיגה (דף ב'), ואף כי מעלת כ"ח הקשה לשאל ממני במה שכחב שאשיב לו מן התלמוד בבלי וירושלמי ספרא וספרי וסופרא ומי כשני יערבכס ויגיד, ובלגמא ששאלה ע ואחזה לגדול בישראל כמעלתך יבדק בכל אדם, וודע שיש להשיב חסן כדון שלפניו, ומכל מקום דברי מעלתך לא יבטלוגי ואשיב כפי השגת ידי ומשערי ימלאונני ומר הכני להשיב לשולח אלי דבר. אך ברבי לא לי לא אחבבר. לפסוק על מעשה כל זמן שלא אשמע שני הכרדים לא אחבבר. ולכן דברי להלכה לא למעשה אחבבר. והנה שמעתי כי מעלתך מרכיב דבריו אחרי ריכשי, וכחב דבריו ג"כ לשארי הגאון מהר"ר שלום, וסנה אריס חבי חרי לא נפל אם לא שנדמה לו כו'. על כן עתה אקום ואמר להשיב על שאלתו :

פתח דביך יאיר בכתוביו ח"ל, זה ימים רבים נתקשרו קהלה קדושה אשכנזים וקהלה קדושה גריים כו עד ונתקשרו בקשר אמין וכו' כל אחד על דעת חבירו וכולנו לדעת אחד. להיותנו כולנו בלגודס אחס כו' עד ומכשיו נראה ש"ב הקבילות שיותר טוב להיות כל קהל לבדו ורואים להסיר השבעה וכו', ושאל מעלתך אם שבעה ע מקרי על דעת רבים שאין להם החסר עקב דרכי מלוס מאחר שרבים השנו ביחד או אם נאמר מאחר שכתבו כל אחד ע"ד חבירו דוקא חבירו שהוה יחיד קאמר. והאריך מעלתו בהראות כל התקן הסוחר ולקח חבב פישות נידו להלכה עם דברי מהר"ק שורש קפ"ב אשר עליו כנס יסוד מנחמנו ושלטנו להראות כי רבים המשפטים ביחד לא מקרי שבעה

שאלות ותשובות הרמ"א פנ

פרק השולח (דף ל"ב) ד"ה אבל נשאלה אין מדריגין אותם :
 ואין להקשות על דברי דאם אלו הכנים אין אותן הנשבעים
 א"כ נסדר אינו כלום כג"ש הסו"ס (דף ל"ו) ד"ה אבל
 לדבר מלוא וכו') והרמ"ש בשם ר"מ דאם אמר ע"ד רבים
 סתם ולא פירש לא מקרי נדר ע"ד רבים אלא אם נאמר
 דעת רבים הם הנשבעים יחאל דאם מודה ר"מ בכג"כ כמו
 שכתב הרמ"ש בשמו. נראה דלא קשה מידי, חדא דילמא
 הרמב"ן סבורא ליה כרמב"ם פ"ו דה"ש דס"ל דע"ד רבים
 סתם מקרי נדר ע"ד וכן דעת הר"ן פרק השולח, ועוד
 דאף אם נאמר דס"ל כר"מ מ"מ אם אומר ע"ד הקהל הוי
 כאלו פירש בסדרא ובמ"ש הרמב"ם בתשובה הביאו רבים
 יוסף בפירוט סי' רכ"ח ולכן אם עובי העית קהלו איזה
 דבר ואמר ע"ד הקהל אין לו הנהיג אלא מדעת כל הקהל
 שלהם משא"כ אלו נשבעו העובים זה לזה לחוד או החרימו
 לחוד בתקנתן. ואין לומר דמאחר שבידן לתקן קהלים א"כ
 שצויתן עולם בתקום כולם והוי כאלו נשבעו כולם כמו
 שצויתן בגבשושים שלא המירוהו כל ישראל בעבור ששבעו
 להם נשיאי העדה, זה אינו כלום דאם היה בידן כח להשבע
 יהיה להם כח א"כ להחרימם ולהשיר שצויתן משא"כ אם
 אומרים ע"ד הקהל שאינו מושיל עוד חרפתן אם לא שישכימו
 עליהם כל הקהל האשים ונכים ונעץ וכולם מקרי קהל והוא
 מבוחר. וכו' סדר חלונת מעלתו מהמרי"ק בראייתו מדברי
 הרמב"ם בתשובותיו סי' ש"ע בענין החכם הושבע לקהל כו'
 שדקדק מענינו: כמו לא תלה הרמב"ן חומר השבעים במה
 שיהא ע"ד ר"מ אלא כהנא מעלתו בדולאי שם כל
 הנשבעים מתחרימים והיה לדבר היתה אע"פ ששבעו להדדי
 ולכן הולך לחלוק שם בדבר אחר ומגדליי וז' אין ר' זה
 ראייה כלום כמו שיתבאר לפינו, ומעשיו נראה דמהרי"ק
 דחירן קושיהו על הפקעה על הרמב"ן משל לדינו וכו' על ענינו
 דבר דבלאו הכי לא קשה מידי. גם ראייה שיהיה
 מעלתו בכתבו מדברי הרמב"ן שהביא ב"י בטור סי' רנ"ח
 על כבוד שהסכימו יחד על ענין אחד וכשבע כל אחד מה
 עליו וחא"כ רוליס להחרימם אין להם תקנה עד שחיריו להם
 ג' וכו' ודקדק מעלתו ואם איתא דס"ל לרמב"ן דכל היכא
 שמתחרימים ומשבעים הקהל ללוך הקהל מקרי ע"ד ר"מ
 יתירו להם האשים הרי אין לו הכרה אלא לדבר מזה
 ועוקר מעלתו הריס בפלפולו לומר ואין לומר דכאן לא מיירי
 לדבר מזה דא"כ היה לו לפרש ושו' מאחר שכתב עד
 שיתחרטו וימאלו פתח וכו' והלא אין לך פתח ומרעב גדול
 מדבר מזה דמתקמא יחאל לכו כג"ל מעלתו. ולפי דעתי
 לא קשה מידי חף אם מעלתו דלא מעלתו לרבי מנשה
 ואפ"ה יש לו הכרה מאחר דמתחרימים כולם א"כ אותם
 הרבים מסכימין להחיר וזו יש לו הכרה כמו שיתבאר. גם
 מה שדקדק מעלתו אם מיירי לדבר מזה היה לו לפרש
 נראה לי דיש לרחוהו דודאי מיירי לדבר מזה כי כל לרבי
 כבוד הם דבר מזהו על דרך שחמורו צדיקו למי (פרק אין
 עומדין) לענין תפלה העוסק בצרכי ליבור כעוסק בחורם
 שהיה גדולה מכל המנות כמו שאמרנו נמו וגמרו חלמוד
 קורים למעשה וכו' כמחכר פ"ק דקידושין (דף מ':) ופ"ק
 דמגילה (דף ג') גדול חלמוד תורה מהקרבנות תמידין ומהאלת
 נפשות אבות צדק וכו' א"כ א"כ וכו' ואם אפ"ה לרבי ליבור
 שקול מגדו ואין לך מזה גדולה מזו ובדולאי סתם תקנת
 הליבור או החרימם הוא ללוך הליבור והוא פשוט בעיני
 ולא הולך הרמב"ן לפרשם גם הולך לומר עד שיעמלו פתח
 וכו' והוא שידוע שיש בהסכמה זו לרבי ליבור והוא מבוחר,
 ותדע דהרי כתב בר שעת סי' קע"ח בנדר שהשב"א אם
 היתה הסכמה גדר לרבים או סייג לנדר סתם או לנדר
 מזהו אין רשאי להחיר אפילו יסכימו כולם, ואין לומר בזה
 כיון שעל דעתו נשבעו יתירו לעמלן אפילו לנדר ליבור שאין
 דעת הקהל למשיר ליבור וכו' וכן פסק בסי' ס"ד ובדולאי

על דעת רמ"א והאריך מעלתו ברצוהו מדברי הגמרא
 והפוסקים פיר' ס' הטובה עליו לסבור דברי מהרי"ק וכח
 לכסף ח"ל, ונראה בדבריו דין אפילו מהרי"ק מודה
 מדפירוט בהדיא על דעת חנינו מורה על היתיר ש"מ שכוונתו
 היה שיוכלו להחירו כשיראו וכו' חייב אדרבה לסיק כהן
 דין כ"ע מורו דהוי ע"ד שיהי אומר ע"ד חנינו וקאי
 אכל הנד וחבר כדאשכחן עובא בקראי וגם שהוא ליבור
 דארייהו לא יבא אלא ספק אוליך לומר מ"מ אני אומר
 כיון שיש חברים מהנשבעים שאומרים בדבריו שלא יהיה
 השבעה ע"ד ושלא נשבעו מעולם וגם ראייה שיהיה כל
 הנשבעים חייבים פעור אחד מן השבעין שלא לדבר מזה
 וכאך ההנהיג אינם אומרים בודאי שע"ד היה יש לשמוך
 על ההנהיג האומרים שלא נשבע ע"ד, ואיכא יהיה
 שוכחות שהסתמך אדם גדלה כתב ע"ד חנינו וגם פעור
 לאחד מן השבעין שלא לדבר מזה וגם ס' ליבור וכתבו
 הפוסקים שנסו להחיר אפילו כשאמר ע"ד דהוי כחתיים
 עכ"ל פעלחו הר"ך לרדון דין. והנה לפי ע"ד אחרון
 אחרון חביב וכו' היתה שכל תלוי בו ודברים אחרים
 שקדמו לו אין כדאים להחיר בשבילן קר אמין וכו', והנה
 אמרו בנכנס שבת מאי דכתיב ראש דברך אמה וכו' אלא
 מסוף דברך יכור שראש דברך אמה ומאחר שהאחרון הוא
 אמה שהרייהא ששאר מעלתו הוא אמה. אלא שבדרי מעלתו
 כפירש יוסף בלע מחתלקים לכמה פעמים שאינם נראין
 בעיני. כראשון במה ששקל מעלתו במאורי שכלו הם רבים
 כשבעים להדיא מקרי ע"ד רבים ומהאז פלוח פלפולו
 לחלוק על דברי מהרי"ק נראה דלרבינו אט למיקס אטעמא
 נדר על דעת רבים שאין לו הכרה, דאין לומר מאחר שגדר
 על דעתן אין לו הכרה בלא דעתן דא"כ ע"ד יתיר נמי ואין
 לומר ג"כ דקסו אותו מאחר שפרון בנדרים כ"כ כמו שפירש"י
 סוף השולח (מ"ה) גבי מחלוקת דר' יודנה ור' רבן לענין
 נדר שחבר בנדרים גבי המוליק את אשמו משום ש"כ ב"י
 דהו אטו דלא שייך קנס אלא אם נדרו בנדרים אכל עד ד
 לא הוי פיריהו אם נדר ביו לבין עגמו, ועוד דהא אמר
 חמימר (הלכות) אפי' למ"ד נדר שהודר בנדרים יש לו
 הפרה בל דעת רבים אין לו הפרה א"כ שבע מינה אפי'
 למתן דהיא ליה טעמא דפיריהו אפילו הכי מודה בעל
 דעת רבים אין לו הפרה. ולכן ע"כ אנו לריכים להודות
 לדברי החס' דפיריהו טעמא סוף השולח (דף מ"ו):
 ד"ה רב נתן בר יוחנן אמר כו' משום דמבעל דעתו אכל
 רבים ואינו מבעל דעתו אלא יחיד, ומתקשה לפוס ריטעא
 נראה דרבים ששבעו להדדי דפיריהו אינו מתקב' לכו כעל
 דעת רבים דכל אחד מבעל דעתו לגבי חבריו כדי שיבעלו
 ג"כ דעתן אלא וכדאמרינן לענין ממון אבז דקני גמר ומקני.
 והנה נפתח דברי מהרי"ק מוקים מעלתו כמה שכתב
 שכתבים ששבעים להדדי הוי כעל דעת רבים אם הוא
 ששבעה הוא לטובת כולם כמו במעשה שכתב עליו
 מהרי"ק כמבואר בהשבתו שם ומה שהקשה מהרי"ק מדברי
 הרמב"ן וחירן משל לדינו וכו' בלמה כי בנפשו יכר כאלה
 כי הקריבא מדברי הרמב"ן מעיקרא אינה כלום הא דהאריך
 לחלוק בדעת רבים וכו' משום דהרמב"ן רצה להקשות דאפי'
 אם נחברתי וכו' הוודים אין להם הכרה כמו שכתב שם
 אפילו אם הלכו אלא חכם ומתחרימים וכו' ולכן הולך לתלות
 הקריבא במה שכותבין על דעת המקום ועל דעת רבים וכו'
 דלמק רבים הם החיים שאין בכלל השבעים ולכן לא מטי
 חרימם המתקיים והנשבעים מאחר שחלו שבעות בחרימם
 ובדעת המקום אכל אין להקשות מזה שם הנשבעים להדדי
 דהא אפילו אם נשבעו כל אחד ע"ד אחרים הנשבעין מ"מ
 אם מתחרימים כולם א"כ ומסכימין להחיר היה לו הכרה
 כמו כי שפירש ע"ד רבים ומפרש מי הם הרבים אם אותן
 האחרים מתחרימים. לקסרי יש לו הכרה כמו שכתבו הסו"ס'

שאלות ותשובות הרמ"א פנ

המוליד אשתו משום ש"ר כמו שפירש"י פרק השולח וסחם האשה נשבעת לחודה ודומה לזו קאמר דבעל דעת רבים ר' יוסף מורד ואפשר דלמימנר אמר ג"כ לשניי איהו קאיא שסביא איתו התלמוד עליו פרק השולח (דף ל"ו) או במכות פרק אלו סן הלוקין (דף י"א) או בזבורות ס"פ אלו עומין והאיהו לא מיירי כלל ברבים שנשבעו ביחד אלא ביחיד נשבע ועל כן סולק לומר דמיירי בעל דעת רבים, דוק מעלתו בשוניית התלמוד שסביאו עליו דברי אמיתר וימלאנו כדברי, ואש"ג דלמנר בלשון סילכחא אפשר דקאי לשניי קוישיית התלמוד וקט"ג ג"כ הלכחא כדאמרינן ב"מ (דף ע"ב) ובגיטין (דף ע"ח) וסילכחא נכפוש. ובס"פ בן סורר ומורה (דף ע"ב) והלכחא דשיבועא נכסרז הוא מבוחר. וזו סג"ל לדוקא דבריה מעלתך. ואמנם לעיקר דינא ש' בלחא לריס ממקום אחר דהיינו חשבת בר שמש סימן סס"א שכחב כסדיא על י"ב מסינייס שחקנו ליתן סודאס ושנבעו כולם על התקנת ומחיק סס דלא מקרי שבוטע עד"ר ויכולין להסחרע מקאנתן ולסחיר להס שבועתן אש"ג שסחרים אינן מתחרטים א"כ ש"מ דרבים שנשבעו לסדרי לא מקרי עד"ר וכן מוכח דבריה דר"ש כ"ל ז' ס"י ה' מ"מ נראה דבריה מערי"ק נכוייס כאשר כחבתי בראשונס וזו דלא קאמר הו"ב"ש ורס"א"ש אלא כשמתקמים רבים ומתקיים סדרי לקבל אז אינן לאחד טובס בשבועת חבירו רק שמתקיי אינן דבר שררס להס ולכן אינן מבטלין דעתן אז לזו אצל כשרבים נשבעים אז נגד זה וכל אחד מקבל טובס בשבועת חבירו כדון שדן עליו ומחרי"ק נראה ודאי דכל אחד מבטל דעתו נגד חבירו ואינן לו החרס בלא דעת חבירו וכן משמע מהשנות הריב"ש בעלמו ס'י סס"א ורס"א לי שזס מוכח דס"א לא גרע מהא דלמרינן בנדרים פ' ר"א (דף ס"ס) הסודר הנהא שחבירו אינן מחריין לו אלא בפניו דכתיב ויאמר ה' אל משה וגו' א"ל במדין נדרת וכו' וכחבו סס החוס' ורס"א"ש נסס סר"ר אליעזר מני"ן אינן מחריין לו אלא בפניו פירות מדעתו כמו אינן חבין לחדס אלא בפניו וכו' וכחבו עוד נסס ר"ח דדוקא כשנשבעים לו ע"פ טובס שעשו לו דומיא דרינר שעשה טובס למשה וכו' וכן סכמס כחחריובים א"כ רבים שנשבעו אז לזו ויש לכל אחד סכמס בשבועת חבירו פשיטת דלון יכולין לסחיר בלא דעתו כמ"ס הריב"ש בהשנבע ססביא מעלתו כו' ש"ע דזוס כ"ע מודו וכן כחב מהרי"ק שורס ג"כ ולא דמי אלא לשנים שסחרים בריות ביחד בודאי אינן אחד מהס יכול לתלל אלו בריתו בלא דעת חבירו כי וזו הטכס שחבירו נבעט לו ג"כ לכוונת ונכנס עמו בבריה יחד וכמו שכחב הריב"ש בהשנבויוב ס'י ש"ע דכל שסחד אומר השטס לי כך ואני אשבע לך כך מקרי הטכס אמנס שסר תקנות שמתקיים הקסל ביחד ולא מגיע להס אז מוס טובס נראה מדברי הריב"ש ורס"א"ש דיש לו החרס לכל אחד אף בלא דעת חביריס. וזו סג"ל ע"פ סדין לסלכס אמנס כדון של מעלתו שלל אחד פירש שנשבע ע"ד חבירו נראה דודאי כו' שבוטע עד"ר ואינן לו החרס אס לא שסחתרעו כולם אז במקום שבונייס לסחיר חרמות ומתקנס הקסל בלא שום חרמט ולא דיינין ליה כשסר דין נדרים. ומס שכחב מעלתו מחרב שכחב ע"ד חבירו עדיף עפי ואפילו מהרי"ק מודס כנאן, איבדל איפכא מססברל ויש לכוונת זס מדברי מהרי"ק עלמו דס"א כחב סס מהרי"ק וז"ל כו' כל אחד מהרבעתן נשבע ע"ד חבירו שבו ג' נשבעים וכו'. ס'י דמשעת דעת חבירו קאמר כו' על דעת כולם אש"ג דקאמר בלשון יחיד. ופליחס דקאי אף לא רחא מעלתו דברי מהרי"ק כזס שהוס כדון דין ואולי ככיון עשס מעלתו זס כדי לחדדני ככלכוס: ועוד נראה לסביא רחיס מוס דלמרינן פרק זס בורר (דף כ"ז) ושסלו איס בלחיד איס כעון אחיו מלמד שלל ישראל ערבים זס כזס ואמר' פרק אלו חלמינן (סופס ל"י) שלל אחד ערב כעול כל ישראל עד

לא פליג הרמב"ן בוס דס"א מסחבר עעמא עעמא עעמא דק"ל דלרינן. לפירו סדרי כרמשמע כסס"א דירוס' (נדרים פרק ססחסיין) סס"א דלחל לקמיס ד' בון א"ל חסיר לי נדרי א"ל מאי נדרת א"ל נדרתי דלא מרזחנא א"ל ועבדין כדון דלמא בקוניוסייתא א"ל כדון שסח בהכמיס ובנדרים ססאזרי לריך לפירו סדרי דאי לאו דפריטת ססחסיין לך, א"כ ש"מ דאינן לסחיר נדר שיש זו מנדר מילחא ליחיד כל שכן לרבים וא"כ סיס לו לרעב"ן לפיכ דהקסל יחירו סדרי אס אינן לדבר יחיד: אלא ש"מ דלא פירש הרמב"ן משום דסחמא דמלחא אינן לדבר יחיד כי ישראל אינן חסודין כך לתקן חקוס כי אס לדבר לרי וקאן הקסל שיתקדס כסן ש"מ וא"כ אינן לך מוס גדולס מו כמו שסחבר ולכן אינן רחיס ומבן ומקדוקים כרזין לדחוס מרס"ק המפורסס: וכן זס שהסרייס מעלת כ"ח לסביא דעת הפוסקים סס"ל דלא מקרי עד"ר רק כשירע אוקן או שסמר על דעתס אפי נשבע וכחב לכסוף ויזין נראה לתקן בון נשבע לרבים או כשרבים נשבעים לס. די דמאי שנא ס"א מהא כו', לפי מוס שכחתי סחלוק מבוחר דכשנשבעים רבים לסדרי כל אחד מבטל דעתו אלא חבירו כו' כזס סס יבטלו דעתן נגדו וכל אחד חסוק לסחיק סדרי ככל מוס שסאפשר מחר שנטעס לו טובס כזו אידי דקיי גמר ומקיי דפרישית וכמו שמשמע בהשנבויוב מהרי"ק שסלס סברתו כזס במ"כ כשבע לרבים, וכל זס מבוחר לעיני רק שסעלךט שסליס עיניו מוס לסכס שסחבר, ועוד דרי כבד כחבתי שיש מחלוקת דבר כי סר"ן וסרמ"ס ס"ל כי לדעת רבים ססס מהני א"כ לדעתן ה"ס אפשר דמכתי אס רבים נשבעו לסדרי ג"כ. גס מוס ססביא רחיס מדברי הריב"ש כו' ש"ע כו' אש"פ שכבר דחה אותס רחיס מני"ן אחרור עליס שניס כי ס"א רחיס היקד"ח לא שסחתי כשכס כחב מעלתו ומסחמא נשבעו הקסל ג"כ לו על מוס שסחחייבו לו ואס היחל דכשרבים נשבעין כו' למס לריב"ש לסחריך כו', ותניינתי כי לפי סדרת מעלתו: לומר מסחמא זו לא סולק לסביא רחיס מדברי ריב"ש אלא מהלמוד עיקר סוף השולח (דף מ"ב): מפלוגתא דר' יוסרס וסחמיס המוליד אש' אשתו משום סס רע לא יחירי משום נדר לא יחירי ר' יוסרס אומר כל נדר שידעו בו רבים לא יחירי ושלל ידעו בו רבים יחירי ובגמרא (דף מ"ז ע"א ס"ב) אמר ריב"ש מ"ע דר' יוסרס דכתיב לא סכוס בני ישראל כי נשבעו להס נשיאי סעדס ורבנן ססס מי חלס שבוטע בו, וססחל לפי דקדוק דברי מעלתך יש לומר ג"כ כנאן מסחמא כחבני להס כשנבעו ג"כ לסיח להס שלס עס ישראל וא"כ מאי מוכח ר' יוסרס דלמא עד"ר שסאי, אלא על כרחנו אנו לריכיס לסכחתי כסחמא זו כי לפעמיס חרס נשבע לרבים ואינן סרבים נשבעין אפיו כשסר חוקת רבים עדיפי או לשאר כסות סרבות כזס. ומס שדקדק מעלת כ"ח מן סגמרא שלל חילק למימר מנייס: וזיס כזס שסמר ולסכחא אפילו למאן דלמר נדר שסודר ברבים יש לו החרס ע"ד רבים אינן לו החרס וס"ל לפלוגי בלא דעת רבים כין רבים שנשבעו ביחד או אס אחד נשבע לרבים, נראה דליכא למידך כזו, הדל דלפי מוס שכחתי ע"ד רבים כו' רבוחא עפי דאש"ג דהכשבע לא מקבל טובס מן רבים אפי' מבטל דעתו לגביהו כל שכן כי נשבעו לסדרי דכל אחד מקבל טובס מחבירו ומבטל דעתו לחבירו, ועוד דלמימנר לא כזס לטרות לנו סדין בלבד דא"כ לא סולק להזכיר וס"ל אלא סו"ל למימנר ולסכחא נדר של רבים יש לו החרס ועל ד"ר אינן לו החרס דס"א כעני למיסקס הלכחא כשחיסן כמו שפירשו סס"א פרק השולח (דף מ"ב): כנבטרוס סוף פ' אלו עומין ומדסוכיר סמ"ד נראה דכס לטרות לנו דאף למ"ד סס"ל דנדר שסודר ריכיס יש לו ססרס מ"מ על ד"ר אינן לו החרס א"כ סולק לתקן כעד"ר דומיא ברבים דלחד נשבע לרבים דס"א איתו מ"ד הוא ר' יוסרס דלעיל ג"כ

באשר הוא בערב סגד לפנות ערב וסוראכתי לתקן החשוב
 קודם סגד כדי שלא יאבד וע"כ קראתי שלא להשיב רק
 בדברים שבאלתי ובדקתי עליהם. זה סגל להלכה בדברי
 מעלתו אמנם למעשה מעלתו אינו צריך לא לגמרא דידי ולא
 לבבא דידי מאחר שכח מעלתו ששתי הקבלות מתחברים
 ונראה להן עובתא חלקי א"כ אפילו נשבעו כל אחד מהן
 על דעת חבירו כולן יבליין לסיור מאחר שכולן מסכימים
 להסיר והוי לרבי גבור כמו לדבר מלווה דמחירין אפי' אין
 אנו יודעים דעתן בפירוט דודאי מסכימים לדבר מלווה שהם
 חיקויי הקהל כמו שכח רבי"ש בחשוכה סגל וכל שכן
 במקום שהם מתחברים ואומרים ללא יחא לכו דמחירין
 להם וכל שכן במקום שהמנהג להסיר חרמי גבור וסבוחין
 דמחירין בכל עמין כמו שכח רמ"א פ' שבועה דרביימי
 ובתשובותיו בכמה מקומות: זאת ראינו להשיב למעלתו
 בעמין שאלתו אך ג"כ אחת או שתי אבקים מעשלתו ואם
 ישיבני מעלתו עליו אדע כי מלאתי חן בעיני מעלתו, וזה
 כי גרסינן בירושלמי פ"ק דעמינת המתפלל ואינו יודע אם
 הזכיר אם לא קודם שלשים או חזקת מה שהוא רגיל מזכיר
 מכאן ואילך מה שהוא לריך מזכיר והביאו הפוסקים לעמין
 הזכר ושלם וכדפי' עליו בשם מוה"ר"ם שהם רגיל לומר
 בשמיני עשרת ברכת אחת גבור תשיעו פעמים וכו' גירסת
 הסוד והסמ"ק, ועכשיו יש להקשות הלא בשלשים יום הם
 יותר מ' תפלות דברי המוספים של כשתום הם בכלל לפי
 יום ואיך יספיקו 3 פעמים לשלשים יום (א"כ בספר ד"מ
 מלאתי חירון לקבוש זו וז"ל ס"מ עור אר"ח סי' קי"א ושם
 להקשות בבאן הירך למד מהר"ם דהשמיים פעמים ויביל
 כמו שלשים יום שאמר בירושלמי דברי בשלשים יום איכא
 יותר מ' תפלות דבשבתות שביימיהם מתפללים מוספין ואם
 נאמר דבירושלמי לאו דוקא לעמין הזכר קאי אלא קאי
 לעמין שאלה א"כ שלשים יום אינן עולין 3 פעמים דהא
 בשבתות אין מתפללים רק שבע. ואפשר ליישב ולומר
 דבירושלמי קאי על שחיהו ולכך למד מהר"ם דשלשים יום
 לאו דוקא קאמר דה"כ בהזכר הוא יותר מהשנים ובשאלה
 הוי פחות מ' ולכן כוונת מהר"ם דרקת שלשים יום להורות
 על עמין התפלות שמתפללין בכל יום שאין בהן מוסף דהיינו
 3 תפלות בשבתין וכן (ל'). ועוד יש להקשות בעור יו"ד
 (סי' ב') על דברי ב"י הוא כדב' הגדול שכתב דבימי הגמרא
 דביונה שיעור תורבין הושת מבלעתא נראה שהבין מה
 שאמרו בגמרא (שולחן דף מ"א:) יונה אמר ר' יצחק מבלעתא
 שיונה הוא שם עוף וכן ידעתי זה עמין לו כי נראה לפי
 מה שקבלתי מרבותי שיונה הוא שם חכם אמר משום ר'
 יצחק ששיעור החורבין הוא מבלעתא ופ"ו דשקלים עוזר
 שם אמורא זו וכן משמע בערוך בערך תרבין. ועתה וידעתי
 מעלתו דעתו באלו השמי בקשות והף כי הכרעו ספיקות
 עמדי כספיקות ששלח שמואל לר' יוחנן מ"מ אשכח עכשיו
 באלו השמים שלא אפריח מעלתו בשאלתי שלא יהא עליו
 דומות למרבותי ויכח למשא ובסך אלא עמיתו דמעלתו:
 נאום סודר שנתקן משם בן לא"א מורי הקטין כמר ישראל
 שלי"ט הנקרא משה איסרלש פקראקא:

פד יורנו רבינו על הלכה למעשה הנה לידנו באחד
 שנה לגרש ויהי נקרא שם אביו ישיעיה הוא
 היה שמו הרגיל בו צפי כל ואין מכירין אותו אלא בשם
 שהוא רק בעלותו לס"ח קורין אותו אהרן סעדיה וזה
 נפשו מחלוקת בין הכתמים אך לכחוש שם אביו המגד
 בנט. ובאשר לא אפריח רבינו לרקדק הדבס דבינו אכתוב
 כל חלקי הסודר בדין זה וכל הדעות שפלו בו. הנה אין
 לספק בשם אהרן סעדיה שכתובין אהרן דמתקרי סעדיה
 מאחר כשהתנה שם סעדיה מתמה חולי לשם אהרן ולכן
 כתובין שם השני קודם ועל השני כתובין דמתקרי כמו
 שכתבו

באמרו שם נמצא לכל אחד מישראל שם מאות אף ושלש
 אלפים והמש מאות ומתחיים א"כ שבע מינים דמלשון זה בזה
 משמע בשר כל ישראל ואפילו ערבא דערבא דאמרינן הסם
 וסוף הדין בעל דעת חבירו וכמו שאמר ואסבה לרעך
 כערך דלא דוקא ואמרו (שבת ל"א) מה דמי לך לחברך לא
 תעבד וסוף לאו דוקא, ואמרינן בכתוב פרק אלו סן הלוקין
 (דף כ"ג:) דכל ישראל נקראים בגמרא ישראל ושע בסי.
 ולא יבא אלא ספק הוי אמרו במשנה דנדרים (דף י"ח):
 מהם נדרים להחמיר ופירושו להקל. ומכאן זה יש לזכות
 דברי מעלתו כמה שכח כי מקלם השבועין אומרים שלא
 היה הכרח על דעת רבים שנחמיר דפירושו להקל ועוד
 דברי כתב מהר"ק שורש כ"ג דמתחיים חדר שטורד ע"ד
 רבים הם ונמר שכן היה דעמו וכן כתב רבי"ש בחשבותיו
 סי' תנ"ו ורס"ב דנאמנים מתקני הקהל לעור ולפרש מה
 היחה כוונתן בתקנתן ולכן בודאי אלו נאמנים על עמנם
 לומר שכן היחה כוונתן אמנם שיעול זה לאחריה מלד עדותן
 אינו נראה דדילמא מקלן היחה כוונתן על דעת רבים ואין
 הזכיר יודע מה שגב חבירו. אכן נראה למקד דמתי הכרח
 קלמן להכרח כולן דלזלין בזה אחר כוונת הסודרים דבדואי
 לא היה בדעתן לקיים שבועתם עליהם מבלגדי חבירין
 ומאחר שסודרו קלמן וסודרו כולן ולא נרע מהא דמחירין
 פ' סודר מן הירך (דף ר"ה:) היה עמון למד ופשתים וכו'
 וכד כתב מהר"ר דוד סתן בחשבותיו דדנין התקנה לפי
 מה שגבא שפיתם כוונת המתקנים בשעה התקנה כמו
 בשאר נדרים ופשוט הוא. ואין להשיב בזה ממה שכתבתי
 לעיל מהשוכה רמ"א ורבי"ש דהא קלמ המתקנים מתחברים
 מחירים להם והאחריהם האינן מתחברים אותן נאמרים
 באיסורין דיל' דהיינו דוקא שאומרים שאינן מתחברים א"כ
 גלי דעתיכו דלא חלו דעת חבירי חבירי אבל בלאו הכי
 בודאי אלאין בחד כוונת הסודרים וכמו שמיניו בשמחון שטר
 הפלגיה (סוטה י') א"ר חייא בר אבא הושת שבועתו של
 אבימיך דכתוב אה תקור לי ולמיני וכו' ופירש רש"י לפי
 שפלתים עברו שבועת תחלה, וכדפי' אנה מדרכי שבועות
 דמה יש לדקדק ודעי אבכים שכתבו זה לזה ועבר אחד
 מן על שבועתו השני נפטר מאותם שבועה וכן כתב ר'
 שמחון מבלין לעמין שידוכין וכ"כ ר' ירוחם סוף ח"ו נתיב
 י"ד וז"ל שיש שכתבו לנשות דבר אחד והאחד מהן עבר על
 שבועת השני פעור וא"ל יהיה מן שבועתן בכתבו המתפרשים
 וראיה מדוד שהלך להלחם עם הכרמיים אמרו לו הכהסודרין
 הם עברו ברית תחילה וכו' כדאיתא במדרש חסילים א"כ
 שמעיק דלזלין בזה בחד כוונת הסודר, א"כ ס"ם נדון של
 מעלתו מאחר דמקלמן אומרים שלא כונו על דעת חבירין
 והאלו כל נדקן והאחרו כולן מותרין. אמנם נראה דזה אינו
 עויל אלא בעמין הקהלה להדרי דהיינו אה כל קהל
 אחת בשלהם על דרה הכיפה מותרת ג"כ דכ"ל בשמי
 שודריהם זה כנגד זה אבל אם מקלם קהלם אחת מתחברים
 ואפילו עממי הכרדים נאמר הקשר בין האחרים וכמו שכח
 רבי"ש סי' תנ"ו ושאריו מהר"ם פדווא"ה שחי' בחשבותיו
 סימן כ"ז. אמנם כראיות והאומדות שסבאו מעלתו מאחר
 שחזירו לאחד מהן נראה דלא נדרו ע"ד זה אינה אומדנא
 הסוככה מאחר שחזירו לאחד מהן הרי נהרע כולן ואפילו
 שכתב כל כולם מהי. ומ"ש מעלתו שמקלמן אומרים שלא
 כתבו כלל רק שכחב כך בשער הלא רבי"ש בחשבותיו
 וכתבו ב"י בספרו (סי' רכ"ח ציו"ד) כתב דשער שהיה
 כתבו ע"י ע"ד שרית ליה כדעת רבים המוזכר בגמרא
 ואינו מוזכר עכ"ל ב"י. ומ"מ כתב מהר"ר ישראל אשכנז
 בספרו ט"ס (סי' שט"ו) דאם עמין אמתלות למה שכח
 בשער ק' נאמן לעמין השוכה וע"פ זו יש לדון נדון של
 מעלתו. אפי' שיש לדקדק ולהאריך בזה אם נאמנים אח"כ
 על האברים, אקנה הפשם ככתב כי קלר לי המלך מהשתרע

שאלות ותשובות הרמ"א פד

כסוף, וזו הנראה בדעת ז"ל אצל א"ן חילוק בין נשחט ע"י חולי או ע"י דבר אחר, וז"ל מנחה שזה הכסף אינו כיוני משפחה כמו שנבאר יש לכתוב מחקרי. וראוהו ממנו שנמאלה בגמרא (גיטין ל"ז): שרם דמיחקריה מריס. ואז"ג דיש לחלק דבש שם נשחט שמו ע"י חולי מ"מ לא נראה דהא בחיובין גיטין מדמי ליה הכוח מעשה דאחרט וע"י לחוק נשחטב. שמו מלכס דכחבין מלכס דמחקריה אחרט ואף כי בעל סברא ו' דחק למולא חילוק בין שמות ארביס לשיס אינו נראה כלל וכן מבואר בתשובת מהר"ק שורש י"ח דאין חילוק בין נשחט ע"י חולי או ע"י דבר אחר ואדרבה נראה שם מדכריו דיותר יש לכתוב מחקריה כשנשחט בלא חולי מנשחטה ע"י חולי כמו שנראה משם מבואר בדבריו אין לטוי להחריץ בהם, ועוד דכאן ציב מילת קראו לו סעדים כמו שעולה לט"ח והכל קראו לו ישיעו בשם רש"י המשפחה שהיה נקרא ישיעו רק שעולה לט"ח סעדים וא"כ הוי כאלו נצטו לו ז' השמות ביחד ויש לכתוב בהן מחקרי כמו בשמות רש"י המשפחה שצמנו ילאו שמות אלו, ולכן נראה לכתוב כאן דמחקרי על כל פנים מאחר שאינו כיוני משפחה כמו שנבאר הן לדעת ז"ל שכתב בכל שניו שמו טובין מחקרי בין שהו לע"י או עבדי בין לדעה האחרונה שלא חלקו בהא וכנצבו בהמשל דכל כסוף לע"י כותבין מכותב ופס עבדי כותבין מחקרי מ"מ טובין כאן מחקרי מהא דשם עבדי הוא כל שכן שחוקש עלמו בשטרות לשמיים בהם ישיעו שהוא שם עיקרי כמו שם סעדים: וראף כי נורה לדעת החולק דדעת ז"ל לומר דכ"י נשחטה שמו בלא מחמת חולי כותבין מכונה נראה דלא נכייי בהא כוונתו, הנה דפירושו דחוק מאוד לומר דכל הסוכסים שחלקו בין לשון עבדי ללע"י לאו דוקא נקטו וכולו אורחא דמילתא נקטו ואין זה מדרך פוסקים לחשובים ואחרונה לדבר בסחירות רק לשם דבריהם היבט וכנכתחו שם על זה אינו בלום דדייק ליה מיוחד לשון וכו' אורחא דמילתא בדברי פוסקים ליייר דבריהם בדרך פלג והוא מבואר לכל מעיין בדבריו ועוד דכרי את לא הסיגין כוונתם בכל דבריו שם דמ"ס בחלוקה השיטת יודוסה הנקרא ליה"ו"ן כותבין מחקרי הוא פשוט מהמבג דלא כוונתו דכתבין כל פעם יודוסה המכונה ליב או ליבא והוא ליה"ו"ן בלשון לע"י והוא מבואר בדברי האחרונים וכן מ"ס לכתוב על כיוני משפחה מכונה לא וסיני כוונתו דהא בסדר גיטין דלא כותבין שם כיוני משפחה כלל, ובת"כ כתב ס' רל"ה לכתוב כל טוב ומכירה ומגשה ליהא סא נמי ליהא, ולכן נראה דבכל מקום יש לכתוב בשם מחקרי ובשם לע"י מטובה והוא פשט פוסקים ולא לחלק בין כיסי לכיוני. וכיוני משפחה לא לכתוב כלל מאחר שכחשקו בו בחראי איך לכתוב ולכן כתב בעל מסדר תיקון גיטין שלא לכתבו כלל: ועוד הביא לרש"י בחילוק קלת ראיס לכתוב מכונה כי מלא ועוד הארוך (שם ע"ג) שיש לכתוב שלמה המכונה שלמן ואוצר שלמן סוף שם עבדי כמו שלמן הוליד את בעז וכן מצינו פרק בילד מברכין (דף ל"ט) א"ל רב חמנן לכהוא הנה מאי שמך א"ל שלמן א"ל שלום שמך ושלמה משתך ששמה שלום בין התלמידים ואש"נ דמקרא מלא דבר הכתוב שלמן כו' ובגמרא אמרין בלא ו' מ"מ הכל שם א' הוא כמו יעקב ועקוב וכיואל בן דביס. אך אמנם נראה דלא כיון כאן גבי שלמה המכונה שלמן לוי כלל, הנה דהתם לא ירד ליהודק בליודק דמחקרי או מכונה רק לדקדק אם לכתוב שם כיוני קודם כסו או לכתוב קודם לכיוני כסו כדאיתא בת"כ לכן איכא ליימד ללא דוקא קאמר מטובה אלא ר"ל מחקרי אלא דהרנגל לשון מכונה נקט ויהו דאף אם נאמר דדוקא נקט מכונה מכל מקום סוף כיוני אינו השם שלמן הנמאלה אלא ר"ל השי"ן שמאלית והוא כלמין כי הן דרך הבורים לקרוא לשלמה שלמן והוא כיוני ממש כמ"ס הרא"ש על שמות שחלמיש הגויס קרוב ללשון עבדי

כנצבו סמרכי (בהשאלה) וסמ"ק (מט"ס קפ"ד) ואחר נכונתא שדכו מוס וכו' לא נכתבתי חרס אך נכתבתי איך יש לכתוב בעדיה עם שם ישיעו כי יש כוז ד' דעות לפי הנראה ולכל אחד פנים בהלכה. וזו כי יש אומרים לכתוב סעדים דמחקרי ישיעו מאחר שהוא לשון עבדי וכמו שכתב הסמ"ק (ס' קפ"ד) והג"ה מיימוני (פ"ג מהלכות גירושין) וכלבו (ס' ע"ג) דנסיגי לכתוב מחקרי כשם ששני לשון עבדי ומכונה כשם ששני לשון לע"י ו"א שיש לכתוב המכונה מאחר שלא נשחט הכסף ע"פ חולי או שלא קראו לו ז' השמות ביחד רק שנשחטה שמו אח"כ אינו אלא כיוני בעלמא ושיך לכתוב מכונה ונביא ראיס לדבריו ממה שכתב בעור ח"כ הארוך (בב"י דף קס"ב) בחלוקה השלישית שכתב וז"ל היכא ששם ששני יולא ממשפחה שמו העבדי אלא שנקרא קן על שם משפחתו כתב מהר"ק שיש לכתוב המכונה וכו' עד ואש"פ שמשפחה זו שמהר"ק משמע דוקא כשם ששני בלשון לע"י כותבין המכונה כו' עד ולאו דוקא אלא אורחא דמילתא נקט כו' עד אלא ודאי כל היכא כותבין המכונה בין שהוא בלשון עבדי בין שהוא בלשון לע"י ונש"ה לא משבח סיכא דמחקרי אלא כשנשחטה שמו וזה דקטק גבי היכא לשון לע"י אורחא דמילתא נקט כדשריטת דחסת חתיכה היא בלבן לע"י עכ"ל שם. ודקדקו מזה דאין לכתוב מחקרי אלא כשנשחטה שמו ע"פ חולי כדמשמע הנה מלשון הסמ"ק (ס' קפ"ד) שצייתי אכל כשלא נשחטה שמו אלא שנקראו לו שם שני ממחילתו יש לכתוב המכונה והבינו שם הספ"ק שזה אורחא דמילתא דיקט ז"ל ר"ל דלכתבנשחטה ע"י חולי רגיל להשתנות לעבדי וע"כ כותבין מחקרי אף אם נשחטה ללע"י וכב"ל נשחטה ע"י חולי רגיל להשתנות ללע"י ולכן כותבין המכונה אש"פ שהוא עבדי. וכיוני משפחה דקטק הנה לאו דוקא אלא שאינו רגיל להשתנות בלא חולי כי אם מלך המשפחה כדבארנו דבר נקרא בב' שמות ע"י חולי ולכן מכנים גם שמות בניו אחריו אש"פ שם אינם חולים וכו' דעה בעל הסברא הזאת. ועוד נכתבתי אש"פ שיש יולא ממש סעדים כי בלשון הגרי בלשון בני"ן שמאלית וקורין ליהעיס סעדים או לסיפק או נאמר דאין שייכות לשם סעדים ליהעיס כי צוה תלוי ג"כ כדין אם יש לכתוב מחקרי או המכונה כפי דעת בית יוסף. עוד נכתבתי בלשון ז"ל כי אפשר כי זה נקרא שם משפחה של ישיעו שנשפחה זו שמונה המנהג כולם עולים לט"ח סעדים ונקראים ישיעו וא"כ הוא שהוא שם משפחה כותבין מכונה אש"פ דעה ז"ל. ומצינוהו דמר אמינא שחין כי דעה ז"ל בכל זה דלא נקרא שם משפחה רק כשכל המשפחה נקראת על שם ההוא כגון משפחה הפואה שכתב עליה מהר"ק שכתב שם של כל בני המשפחה נקראים פואה אין חילוק בין בני המשפחה כמו שמאלה דפסיס חותמין עממן עוביה פואה ונכתבתי מהר"ק טובב רפאל פואה וכתב סוף על שם משפחתו או משפחה אצ"בנאל וס"ה בלשון עבדי כגון משפחה אבן עזרא או קמחי דבולן נקראו בשם ההוא אין חילוק בכן ובשמותיהם אכל כנכחי גונאל דדוקא סעדיה של אותה משפחה נקראים ישיעו ולא שאר שמות של משפחתו אין זה כיוני משפחה רק כיוני המכונה בשם. סעדיה ונקרא חתיכה עלמו ולא חתיכה המשפחה כמ"ס ז"ל עלמו (דף ק"ס ס' קכ"ט) גבי חתיכה וחתיכה משפחתו גיטין שם. גם נראה דלא עלה על דעה ז"ל לחלק בין אם נשחטה שמו ע"י חולי או לא אלא דס"ל דאם הכיוני תלוי במשפחה כותבין מכונה אלא דאם תלוי בשם אחד נשחטה שמו כותבין מחקרי וכו' אורחא דמילתא דקאמר ר"ל כי על שם משפחה הוא על סרוב לשון לע"י ולכן כותבין מכונה וס"ה על שם עבדי אם הוא כיוני משפחה לדעתו כי מכונה שייך לומר בדבר שאינו נקרא בו כל כך עיקר השם והיינו כיוני משפחה שכל בני המשפחה נקראים על אצל בניו שם א' א' כן לע"י או עבדי כותבין מחקרי מאחר שטרע סיבט בשם

שאלות ותשובות הרמ"א פד

זו ממה שכתבתי וכו' ויחד חששתי ממה שית' בחילוף מתקרי או מכוונת לעשותי. ועוד דלמ' נחוש' לכל הספיקות ולעקר ד' גיטין כי יש אומרים שלא לכתוב שם יעקב כלל מאחר שיש לספק בו שהוא כיוונו שם משפחה א"כ לפי מה שניסגין שאין בוטבין כיוונו משפחה א"כ אין לטובו כלל. ועוד דעת רביעית לכתוב בעדים יעקב בלא מתקרי ובלא מכוונת וזה כי כתוב בסדר גיטין וז"ל ואלה אחת המירס ושמה אחת ואח"כ חזרתי וכדי להבטיח קראתי שמה פעסלין ומכרי"ו כתב לה גט וכתב אסתר פעסלין וכן כתב מהר"ר שלום בהשגחה וכן קראו כולם אותה פעסלין וזהו להתגרש לפי מהר"א שילושע"ט וכתב בגיטין פעסלין ואסתר בלא מתקרי ובלא מכוונת מאחר דלא נשתנה שמה מחמת חולי אלא לקחה לעצמה שם אחר וסגרסל בפי כל לכן מקרימו ג"כ אף כי הוא אשכנזי וכתב שם שכן עשה מהר"י מולין בנגט כה"ל חוס רייל ע"ל. הנה אס נחוש לכל הספיקות היה לחוש ג"כ לו ובהמה שהיא ספיקא קרובה יותר מעיני מטובה שהיא דעת רחוקה לדעתו באשר לא נמצא חלוק זה בשום מקום שישתנה מעיני מתקרי ללשון מטובה ע"י שהשם לא נשתנה מחמת חולי אס לא לפי דעתו בפי דברי ב"י והוא רחוק מטובותו שם לדעתו. מ"מ נראה ללשון מתקרי עדיף מן הכל, חדל דליכא למימר דשמיא הסם ללא נשתנה שמה מעולה אלא היא לקחה לעצמה שם אחר אבל כאן שיעקר שמו הוא יעקב כמו סעדיה דלא כל ארון סעדיה שנמשפחה קורין אותו יעקב ומימיס מילתו ואילך קראת יעקב א"כ הוא כמי שיש לו ב' שמות ממש דבוטבין מתקרי ועוד דכאן לא נקרא ב' שמות ביחד לעולם דבעניינתו לה"ס מולה בשם אסכן סעדיה ונקרא בפי כל יעקב ואין נכללים ביחד לאסוקי הסם דאפשר דכל העולם קראו אותה אסתר פעסלין ביחד להודיע שאלוה פעסלין היא אסתר הראשונה אף כי קראו אותה בפניה פעסלין לחוד כדי שלא לביישה אבל כאן אין לכוללם ביחד כלל מאחר שלא נקרא בשמיסם כאחד בשום פנים. ועוד נראה דאף כס שכתבו אסתר פעסלין מורים שעדיף עפי מתקרי אלא שצו להראות כהן שלא הוצרכו לכך וכדבר שאמרנו בל פסוקו מן סדרג ונחשו' נקרא הדיוט אבל במקום דליכא בלפוקי דלמא אינה דומה להסיח מעשה ממש פשיעא דיש לכתוב מתקרי שהוא לשון הפשע ולא להכניס ראשו בספיקות הטלוייס כסדרים בשגרה. והודע דהא מהר"ק שורש ז"ח קורא חגר על מי שכתב בנגט לוי יסודה בלא מתקרי א"כ"ג דהסח לא נשתנה ע"י חולי רק שלא יכירו אותו כהס' א ממשח דלסתר פעסלין וכן משמע בלש"ר פרק השולח דבני אדם בגולים ובורחים לנפשם לעמדות אחרות ומשנים שמהם שלא יכירו אותן יכתבו פלוני דמתקרי פלוני ולא פלוני ופלוני. ובהשגחה ב"כ אס נאמר דהכוונת רבוסחא פליגי אסדרי או יש חילוק בין המעשים זה זמן שאין החילוק ברור לנו לא נכנס ללספיקות רק נכתוב פלוני דמתקרי שעדיף עפל דבר ורואים מהא דכתבו רבוסחא על שם שנשתנה מחמת חולי דיש בוטבין פלוני ופלוני בלא מתקרי ויש בוטבין פלוני דמתקרי פלוני. וכתב ב"י (ש"י קכ"ט) דמלא בחסובות אשכנזים דלא כתב בלא מתקרי יש פוסלין ויש שאינן פוסלין אבל לא נמצא לספק דמתן דכתב בלא מתקרי פוסל אי כתב מתקרי א"כ ש"מ דהו' דבר המחזור בכל ולא נאמר ג"כ מאחר דסדרג מפוקפק לא נכתוב אלא שם אחד סרגיל בו ובו סגט כשר' דלא גרע ממייכתו סרגיל בו שכתבין אותה לחודה לפי דעת הסוס' והר"ש (פרק השולח) והעורר. גדרלס מאחר שכתב זה תלוי בשלטי רבבני דהרמב"ם (פ"ג דהלכות גירושין) ורש"י אינן מכשירין רק דדיעבד ממנואר דבריהם לכן נחוש לדבריהם לכתחילה על כל פנים כי אין חילוק זה בין מתקרי למכוונת כדי ליכנס בספק זה ואין לשטח המנהג שלא לכתוב שם כיוונו חבי המגדש שאין לריכס לכתבו לחילו' לכתחילה לעת קמא רבוסחא

וכו' כיוונו ממש ולכן כתב לכתוב המכוונת ולכן נראה דאין לסתור משום זה כלל דיש לכתוב בשם עברי מתקרי או לדעת ב"י על כיוונו? עממו מתקרי כי פשוט בעיני שכוונת ב"י כאשר כתבתי שאין מתקרי רק בין כיוונו משפחה לכיוונו שם עממו ולא כאשר סבין החילוק ממנו שיעקר חלוקו הוא בין אס נשתנה ע"י חולי או נשתנה בלא זה ודוק מעלת הסם: ועוד נראה דחילוף זה הוא ספק ולא יש לכתוב מתקרי או מכוונת ש לכתוב מתקרי והוא כולל ג"כ כיוונו כי לשון קריאתם כולל הכל להיות נקרא בשם שהיא אבל לא יחסך לומר דהכל נקרא כיוונו דזה אינו ששם העיקר אינו נקרא כיוונו חס פשוט בעיני ורואים דבמגיד משה פ"ג דגירושין כתב דיש לכתוב על שם סלעוים ששם כיווים פלוני דמתקרי פלוני וכן אמרינן בגמרא אלא בר' הירש דמתקרי אי מרי אפי"ג דלוי מרי אינו שם עברי אלא ש"מ דשם מתקרי כולל הכל. ואין להקשות מהא דכתב הר"ש פרק השולח דהיינו באשכנזי לכתוב בכל גט כל שום וחייבס דעתה בעל ה"ג ולא פלוני דמתקרי פלוני דעתה רביו חס לפי שסגסו הגוים באשכנזי שקורים ליוסודים חייבס הקרובה ללשון עברי ואין ראווי לכתוב על אותה חייבס דמתקרי לכך נסגו לכתוב וכל שום וחייבס דלית ליה שמלס וז' כוללת הכל ע"ל. וה"כ סוס דלקדק דאין לכתוב מתקרי על שום כיוונו דזה אינו דעמס הר"ש אינו משום זה דא"כ לכתוב מכוונת וה"כ כל שום וחייבס נגמ' לי אלא משום דר"ל דאותן כיווים אינן עוקרים בנגט ולכן כתבתי אחרת בלשון שום והייבס אבל לא מכוונת דמתקרי או מכוונת ואדרבא מדברי הר"ש יש לסיכוח דיוכל לכתוב על כולן מתקרי דברי כתב לפי דעת ר"ת דבוטבין פלוני דמתקרי פלוני ולא חילק בין: הוא שם לעו' או לא, ועוד דכתבתי שלא לכתוב על שמהו העמים מתקרי אלא כל שום וחייבס מייחל לידון דלא דהיינו בכל שום וחייבס כובטין מתקרי על סכיוויים דוגמת השמות שמדבר עליהם הר"ש, ועוד דלמאי כתב דהיינו לכתוב כל שום וחייבס מכת ששם כיווים של כותים חיפוק ליה דלא ידעינן לכתוב סכיוויים אס לכתוב מתקרי או מכוונת ולכן נסגו לכתוב שום וחייבס אלא ש"מ דאין להקפיד לכתוב מתקרי בכל מקום, אבל אופכח ליכא לעימר דהא כתב ב"י ומכרי"ק דהכותב מכוונת במקום מתקרי אינו אלא כוונת אלא ש"מ דכרישית. ועוד ג"ל להניח רואים עמואל סדרג וזה כי עיקר לשון איחיקה הוא מן הסרגוס שפי' ויקרא שמו בישראל מתקרי ונקראת בשם מתקריה וסכס פלינו ויקרא שמה את שם יוסף לפנת פענח ומרגוס וקרא פרסס שם יוסף גברא דרפמינן ליה גליין והסם כיוונו הוא ולא חרגס וכינה פרסס וכו' ש"מ דשם קרא כולל הכל ואפי"ג דכתבו הסוסקים דבוטבין לכתוב בעברי מתקריה ובלעז מכוונת חיינו לסימנא בעלמא שלא נעסס לכתוב מכוונת בעברי שזו עוונת כמו שכתבתי אבל לא להספך דמתקרי כולל הכל. ולכן ג"ל ברור דיש לכתוב סעדיה דמתקרי יעקב. ואין לפקפק ולומר דלמס לחינת' ב' גיטין לאסוקי נפשו ספיקא, דזה אינו, חדל דאין לכתוב ב' גיטין רק במקום דוחק גדול שאי אפשר לעמוד על דיון בשום פנים כמו שהכריחו בין כל סכתראוס בתשובותיהם וימוקיס סובל סכל סכרד גיטין לכן לא אחרין בו, גס לי שני עממים דאין ליתן כפי גיטין נוספים על עממים סוכריס בסדר גיטין, חדל דקי"ל אין ברירה דלדורייחא ומאחר דלא סוכרד בשעת סגט באינס מגרש יש לפקפק בו כמ"ס סמרדי בהגסות דגיטין (דף תרי"ז ע"ב), ותו דסחוס' מפרשים כוונתם ספרק סיס מביא (דף י"ח) דסמגרש ב"ג גיטין סגט פסול משום דכפר אחד אמר רחמנא ולא ב' ספרים וכו' ואפי"ג שלכל זה אין לחוש רק בוטח' ב' גיטין בעמס אחת אבל לא בוטח' זה אחד זה ולא אחרין כזה כי אינו מן סגדון מ"מ חותין דחששו סרכס בחינת' ב' גיטין כמנואר בסדר גט וכן יש לפקפק

שאלות ותשובות הרמ"א פר פה פו

פו על דבר הדין שבין כבוד שמעיה ומרת מירל וזביות שהצויה אשר להם כל אחד מנשק זיוקו והולאחיו מחבירו ומנשק על חבירו דין מאור כאשר הארצו למעיתם בתשובותיהן ובעמותיהן אז על זה חבילות חבילות קצתן דברים שאין בהם ממש דמות לזביות והם למשא ועיקר הדין נעמן בעמותיהן ותשובותיהן דבריה חודדים אז על זה כמרגלית העמוסה בחול וע"כ לטורח ולמשה להלחך בכל בעמותיהן ותשובותיהן להשיב על כוננותיהן שהביאו בדבריהם גם בעדות שגדלן לנו שאין בסך ממש ולכן לא העליתי על ספר רק האוכל מתוך הפסולת והרע נפסד מעצמו וכל הלחך לדין לדין עליו חללו כאן בכללות קצרות כדי להשיב תשובתו עליו. והנה ראיתי ד' אבות מייקין בהמלאים בתחולקתם והם תולדות כיוצא בזה אך על ארבע להם האשין ואחר העיקרים ומשכים השרשים והענפים :

בזוחל מאחר דברים חולקים וכו' דים לכתבו לכתחילה וכן הסוכס פשוט ואין לפסוח. לכן הדעת שהמורה לכתוב אתרן דמחקרי העדים דמחקרי ישיעה. כן נ"ל ומעלה כ"ח יעמידנו על הכרז להורות הלכה למעשה וממנו תלך חורס. נאום דורש שלוח מעלנו. משה בן לא"ח מורי סקנין כמר ישראל שלי"ט הנקרא שמו משה אישרלש סקראקא :

פה אי"ר שאלת ח"ל ילמדנו רבינו על אורח הבא לעיר ישראל אחד דר בין הכותים אם אוסר על ישראל הדר שם שהוא מותר לנטול בלחם מאחר שכבר נפסק הבלחם ריש פרק הדר (דף ס"ב) כר' אליעזר בן יעקב דכונר דאין הכוהי אוסר על ישראל על שיהיו שני ישראלים שרונים בחצר ועשויי הם להספק אם אורח שאל שם ללון אוסר על ישראל הדר שם. וכו' שאלך :

בראשון חובע כמר שמעיה את מרת מירל אף שאל לידו כחב שער חוב שער (הסמקרו"ב) ממאיר פילרל בחורה משכון והוא לקח כחורס על זה מאחר שבע ארבע מאות עולגור ויותר והולך לסיית ערב בעד זה אלא הכחב ואומר שזה נעשה ברשות ואח"כ הולך ללוות לה יותר מכה גיומויה שחמרה ליתן פטורים על הכחב גם שאל גיומויהם בחפיכות גם שקבל עליו בערכאות שנגב לה הכחב גם שבעלה הביא כתבים מן הדוכוס לדוכוס (ממייסן) לעקל הכחב ושאר דברים ששעשה על עד שהולך ללוות שסוקף לה מסוחרים יותר עד שלכסוף הולך להזפער עמה ועשו שער חוב זיומיהם ונתפטר אז הכל זיומיהם כאשר מפורש בעמותיהן ראשונה ושי"בת שסורס בפירות שאז נתפטר הכל ונתנה לו כתב על חלק עולגור ובלוחו זמן בא הכחב לידו בחורה משכון ולכן חובע כל חובו גם כל חיקותיו שסוקף לכוהי על אז ולשלם לכוהרים. ומרת מירל השיבה על זה לא היו דברים מעולם שלא היה הכחב ממוסכן ביד מאיר פילדער גם מה ששעשה שלא ברשות נעשה ולא היה כחה אלא זה גם מה ששלוס לה אח"כ היה בלוגם גם שהקיף לה אח"כ והלויסה לעשות ואינה מנרת שום אורס גם קולנת עליו שסוקף לה סמורט שלא היה שום החליה גם אומרת שמה שבעלה מביא כתבים עשה להליל עמוסה כי שמעיה רעה לספקיד כחמה והלך עמה בערומות וטוענה שלקח ממנה ריבית ושאר דברים סוף שנתפטר עמו מדעמו וזוהו שיהיה אינם פורסים כי הסהולס כחובס לפני המשפט (בלפיסק) כ"ל. וכו' חילוק הרלשון :

השנית עוד טוען שמעיה שאל"כ לא שלמה לו זמן שהיתה מחויבת לשלם לו והולך לעשות עוד חיקות אחרות על הרלשנות לשלם לכוהרים שסוקף מהם גם לכוהי ולפזר בדבר משפטם ושהכחב היה מעוקל מבנה יזב (הסמקרו"ב) הקטן עד שלום לא היה ביכולתו למשכן הכחב וכל זה גרס לו חיקות רבות והולך להגיד הדבר להדוכוס ממייסן וכו' והדוכוס יען לו שיתרה בה שחפרס משכוס ואם לא שיוכל למכור הכחב להדוכוס שסיה חייב לו וזוהו לא עשה כן רק שהגיד לה הדבר אז בקשה ממנו בבכי ובחמורים שלא לעשות כחמה וכוהי חסע לנגב ליז לפדות הכחב וטוענה שגם היה לה משפט ויוס שהגביל הדוכוס ממייסן לשפוט מחמת הכחב עם מי שתקלה עליו גם עם שאר דברים שסיהה רריכה לשפט בכה והוא נחמה לו כח קודם נכסיעה לנגס שאל לא תבא לזמן שהבילה תאבד זכיותיה מן הכחב דשיינו שיהיה לשמעיה ה"ל גם בעלה לשפוט הדבר וכאשר נכסעה ולא באה גם בעלה היה חולה לא יכול לעמוד למשפט. והולך הוא לכוהי האלואת וליסע ממקום למקום בדבר המשפט ולבעל מחייבו וכו'. עוד טוען שמהם שטענדיל כחב לו הרבה פעמים לפשר הדבר וזוהו לבוא (לפיסק) לפשר הדבר ובה שמה ולא נמלא שם אדם ואמ"כ

תשובה הנה גודלי לא נעלמו ממך דברי הפוסקים בזה וזה כי המדכרי כחב ר"ל הדר בשם רש"י חזירו על כוהי הכי הוא כדור של כהמה ז' ומותר לישראל שהמחבבם שם להכניס ולהלויט ואם יש שם ישראל אחד אוסר פי' אוסר לאורח להלויט מבית הכוהי אבל אורח ישראל מותר להלויט מצדו להלך דאין ישראל האורח אוסר עליו עכ"ל, וכן כחב הטור סוף סי' שע"א בהדיא דאין אורח אוסר. אמנם מהרי"ק שורש מ"ו כתב בפשיטות לאורח אוסר גם על בעל הבית וכן גרסא מרביר שגולי לקע הלכות שבת (סי' כ"ד) שהביא האורח סי' תקנ"ב ואמ"כ דיש ליישב מהרי"ק שתיירי באורח שנתפסה שלשים יום וכמ"ש ב"י סי' שע"ג על דברי שגולי לקע אמנם חיי רואה שספיקא הוא שדברי ב"י דבין ז' ל"ג זה כי בס"פ ש"ב כיוא דברי תרומת הדשן סי' ע"ו שכתב על דברי המדכרי כי במדכרי דבני אוסרמרי"ך לא נמלא פסקו כלל ואי לאו דמחשיבנא אמניא דפסק תמוס הוא כו' אמנם קשה לסתור פסק ערוך הנמלא בחבור מדקדוק הגלויס אך מ"מ האיסור תמוס מאור הוא ואין להורות להחיר וגם אין לתמוס ביד הנוסגים היחר בזין ולאו ורפואי בדיק עכ"ו. ודעת בעל ת"ס דלף האורח מותר להלויט כמבואר בדברי אף שדברי המדכרי הפלו ספק בלבו וכחב ב"י על זה ותמיהני עליו אף רפו ידיו ולא סתם פסק זה ברוע נקוים מפני שדברים הללו לא לדברי ראב"י בנתיבי קמיהא (דפרק הדר) דק"ל כוהייה אחרת אלא לדברי ר' מאיר דלא ק"ל כוהייה דלא אמתי דגרסינן ריש פרק הדר גופא חזירו כל כוהי. הכי הוא כדור של כהמה ומותר להלויט מן הכתים כו' ואם יש שם ישראל אחד אוסר דברי ר"מ כחב רש"י כן וכיון דלא ק"ל כר"מ ממילא לא ק"ל כאותן דברים ולפיכך לא נכתב במדכרי דבני אוסרמרי"ך ובמדכרי דבני ריימ"ם אלא שום תלמיד כועס כתבו דרך פי' ולא פסק וא"כ נקטינן דשייחס מותרים דאין בעט"ב אוסר על האורח ולא אורח על בעט"ב וכמו שסוכית בדג"י ת"ס עכ"ל. ושהתא יש לדקדק הלא תלמוד ערוך הוא לאורח אוסר דגרסינן פרק הדר (דף ס"ה:) ריש לקיש ותלמידי דבני חיינא חלקנו להסואו פונדק ולא היה שוכר וסוהו ששכיר אמרו מהו למנגר מנגר כוהי דהוא דלא מתי מכלק ליה כו' ופירש"י חילקנו להאי פונדק דהו דייירי ביה כההוא חזר תרי ישראל וחד כוהי שכר את דירתו מחבירו כוהי ואותו שבת לא הוי שם אורתו כוהי הסוכר אלא כוהי המשכיר וכו' ידליס שמה יבא הכוהי בשבת. פונדק יש בו חדרים פתוחים לתר וכסוכהאיים וכנסין בזה והולכין זה על זה בשבת עכ"ל. הכי דפירש"י דאלו חכמהין כנסין בפונדק אוסרין זה על זה ש"מ לאורח אוסר, ושוכ אמרין הס"ס ר' חמלא בר יוסף ור' חייא בר אבה ור' חסי חלקנו להאי פונדק אחא כוהי מריה דפונדק כו'. (ע"כ נמלא בעמק) :